

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายการบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัย ของประเทศไทยและต่างประเทศ

ผู้เขียนได้ศึกษาความผิดบุกรุกในบทที่ 3 ของกลุ่มในประเทศในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) คือ สาธารณรัฐอินเดีย และสาธารณรัฐสิงคโปร์ โดยจะพิจารณาบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการบุกรุก ในลักษณะของการกระทำที่กฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ขอบเขตของบทบัญญัติและโทษที่กำหนดสำหรับการกระทำความผิด

3.1 ความผิดบุกรุกต่างประเทศ

สาธารณรัฐอินเดียเป็นประเทศในทวีปเอเชียที่เคยตกเป็นเมืองอาณานิคมของประเทศอังกฤษ ระบบกฎหมายของสาธารณรัฐอินเดียจึงได้รับอิทธิพลส่วนมากมาจากประเทศอังกฤษ ระบบกฎหมายของสาธารณรัฐอินเดียจึงเป็นระบบกฎหมายคอมมอนลอว์แบบอังกฤษ

3.1.1 สาธารณรัฐอินเดีย

สาธารณรัฐอินเดียมีประมวลกฎหมายอาญาเรียกว่าประมวลกฎหมายของอินเดีย (The Indian Penal Code) ซึ่งเป็นกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ประมวลกฎหมายอาญาของอินเดียไม่ได้มีบทบัญญัติในหมวดที่เรียกว่าย่องเบา แต่ได้แบ่งเป็นหมวดฐานความผิดบุกรุกเป็นบททั่วไป (Criminal Trespass) อีกทั้งประมวลกฎหมายอาญาของอินเดียยังได้แบ่งระดับความผิดฐานบุกรุกออกเป็น 2 ระดับ คือ ความผิดฐานบุกรุกบ้านที่พักอาศัย เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า House Trespass ซึ่งเป็นระดับที่ร้ายแรงกว่าความผิดฐานบุกรุก และความผิดฐานลูกล้ำเข้าไปในตัวบ้านที่พักอาศัย เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า House-breaking เป็นระดับที่ร้ายแรงกว่าความผิดฐานบุกรุกบ้านที่พักอาศัย นอกจากนี้ ยังได้แบ่งย่อยในหมวดฐานความผิดบุกรุกบ้านที่พักอาศัย กับความผิดฐานลูกล้ำเข้าไปในตัวบ้านที่พักอาศัย โดยการแบ่งย่อยนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เช่น เวลาที่กระทำความผิดว่าเป็นกลางวันหรือกลางคืน หรือเจตนาที่กระทำความผิด รวมทั้งความเสียหายที่ได้รับด้วย

1) บทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดบุกรุก

บทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญาของอินเดีย (The Indian Penal Code) ปรากฏอยู่ในหมวด 15 ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับศาสนา (Offences Relating to Religion) ในมาตรา 297¹ และในหมวด 17 ว่าด้วยความผิดที่กระทำต่อทรัพย์สิน (Offences Against Property) หมวดความผิด Criminal Trespass ในมาตรา 441 ถึง 462

การบุกรุกตามมาตรา 297 นั้นเป็นบทบัญญัติการบุกรุกที่กระทำต่อสถานที่สักการะบูชาทางศาสนา โดยบัญญัติดังกล่าวมุ่งให้ความสำคัญต่อการกระทำที่เป็นการกระทบกระเทือนต่อจิตใจ หรือความรู้สึกเคารพบูชาในสถานที่หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนา

ความผิด Criminal Trespass ตามประมวลกฎหมายอาญาของอินเดียที่อยู่ในหมวดความผิดที่กระทำต่อทรัพย์สิน โดยบัญญัติการกระทำการบุกรุกอันผู้กระทำความผิดมีเจตนาเพื่อถือการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ หรือเพื่อรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์เท่านั้น โดยมีเจตนากระทำการอื่นใดนอกเหนือจากเจตนาดังกล่าว โดยกำหนดลักษณะของการกระทำอันเป็นความผิดการกระทำ โดยมีเจตนาเพื่อถือการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ หรือเพื่อรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ ตามมาตรา 441 บัญญัติว่า²

“ผู้ใดเข้าไปในหรือเหนือทรัพย์สินในความครอบครองของผู้อื่น โดยมีเจตนากระทำความผิด หรือเพื่อข่มขู่ เพื่อดูหมิ่นหรือหมิ่นประมาท หรือเพื่อรบกวนการครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่น หรือเข้าไปในหรือเหนือทรัพย์สินโดยมิชอบด้วยกฎหมาย แต่การคงอยู่นั้นมิชอบด้วยกฎหมาย โดยมีเจตนาเพื่อข่มขู่ เพื่อดูหมิ่นหรือหมิ่นประมาท หรือเพื่อรบกวนผู้อื่น หรือ โดยมีเจตนาที่จะกระทำความผิด ผู้นั้นกระทำความผิดฐานบุกรุก”

¹ Section 297 Trespassing on burial places, etc.

Whoever, with the intention of wounding the feelings of any person, or of insulting the religion of any person, or with the knowledge that the feelings of any person are likely to be wounded, or that the religion of any person is likely to be insulted thereby commits any trespass in any place of worship or on any place of sepulture, or any place set apart for the performance of funeral rites or as a depository for the remains of the dead, or offers any indignity to any human corpse, or causes disturbance to any persons assembled for the performance of funeral ceremonies, shall be punished with imprisonment of either description for a term which may extend to one year, or with fine, or with both.

² Section 441 Whoever enters into or upon property in the possession of another with intent to commit an offence or to intimidate, insult or annoy any person in possession of such property, or having lawfully entered into or upon such property, unlawfully remains there with intent thereby to intimidate, insult or annoy any such person, or with intent to commit an offence, is said to commit “criminal trespass”.

กล่าวอีกนัยหนึ่งคือความผิด Criminal Trespass ตามมาตรา 441 กำหนดลักษณะของการกระทำความผิดอันเป็นความผิดโดยกำหนดรวมทั้งการบุกรุกโดยมีเจตนากระทำความผิดอื่นเพิ่มเติม และการบุกรุกโดยที่ผู้กระทำความผิดมีเจตนาเพื่อการครอบครองอสังหาริมทรัพย์หรือเพื่อบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น ไว้ในมาตราเดียวกัน ถือเป็นความผิดตามมาตรา 441 เช่นเดียวกัน

องค์ประกอบของความผิดบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัย

ตามมาตรา 441 แห่งประมวลกฎหมายอาญาอินเดีย มีองค์ประกอบความผิด ดังนี้

(1) กรณีการเข้าไปในหรือเหนือทรัพย์สินในความครอบครองของผู้อื่น

ทรัพย์สิน (Property) ตามบทบัญญัตินี้หมายความถึง วัตถุที่มีรูปร่าง ตัวอย่างเช่น บ้านพักที่อยู่อาศัย ที่ดิน ซึ่งเหล่านี้เป็นวัตถุที่มีรูปร่าง หรือไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคาและสามารถถือเอาได้ หมายถึง วัตถุที่ไม่มีรูปร่างนั้นสามารถยึดถือหรือหวงกันมิให้บุคคลอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องกับหรือมารบกวนได้ ตัวอย่างเช่น ก๊าซที่ถูกบรรจุในภาชนะหรือสิทธิเหนือทรัพย์สิน เช่น ภาระจำยอม สิทธิในเครื่องหมายการค้า เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีสิทธิ สุทธิบัตร สิทธิหรือทรัพย์สินหรือเหนือบุคคล เป็นวัตถุที่ไม่มีรูปร่างแต่ก็ถูกเรียกว่าเป็นทรัพย์สินทั้งหมด³

การกระทำความผิดจะเกิดขึ้นต่อเมื่อการครอบครองต้องเป็นการครอบครองตามความเป็นจริง (Actual Physical Possession) โดยบุคคลใดบุคคลหนึ่งอันมิใช่บุคคลที่ถูกกล่าวหาว่าเป็น “ผู้บุกรุก”⁴ จะต้องมีการกระทำอันเป็นปฏิปักษ์ต่อการครอบครองทรัพย์สินของบุคคล ดังนั้น ถ้าบุคคลไม่มีการครอบครองทรัพย์สินตามความเป็นจริงความผิดนี้ก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้ กล่าวคือ ผู้ครอบครองต้องมีการยึดถือและเจตนายึดถือทรัพย์สินนั้น กับทั้งมีอำนาจในการบังคับควบคุมทรัพย์สินนั้นในทันที ไม่ใช่เพียงแค่ว่าตนมีความสามารถที่จะบังคับควบคุมทรัพย์สินนั้นและจะเข้าครอบครองเวลาใดก็ได้ แต่ยังไม่ได้มีการเข้าครอบครองโดยตรง การครอบครองทางอ้อมหรือการครอบครองโดยการตีความหมาย (Constructive Possession) ไม่เพียงพอที่จะเป็นการครอบครองตามบทบัญญัตินี้

³ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2564). *บทที่ 8 กฎหมายลักษณะทรัพย์สินและทรัพย์สิน*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.law.cmu.ac.th/law2011/journal/e1478164183.pdf>. [2564, 3 กรกฎาคม].

⁴ Foujdar, (1878) PR No.28 of 1878; Kunji Lal, (1913) 12 ALJR 151. In M N Venkatachaliiah and V R Manohar. (2013). *Ratanlal and Dhirajlal. Ratanlal & Dhirajlal's The Indian Penal Code* (32rd ed). Haryana: LexisNexis. p.2541.

⁵ Bismillah, (1928) 3 Luck 661. In MN Venkatachaliiah and V R Manohar. Supra note 4. p.2541.

ตัวอย่างเช่น บุคคลที่มีสิทธิครอบครองทรัพย์สิน โดยผ่านทางผู้เช่าไม่เพียงพอที่จะเป็นผู้ครอบครองทรัพย์สินตามมาตรา 441 แต่ถ้าหากมีการกระทำที่มีลักษณะหวงการครอบครองทรัพย์สิน เช่น ทำการลื้ออกกุญแจและผู้กระทำได้ฝ่าฝืนเข้าไปโดยมิชอบ โดยมีเจตนาครอบงำการครอบครอง⁶ เช่นนี้ผู้กระทำมีความผิดตามมาตรา 441

ความผิดฐานบุกรุกตามมาตรา 441 นี้ หากผู้กระทำได้กระทำต่อทรัพย์สินอันเป็นสถานอัน ได้แก่ โรงเรือน อาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง เติ้นท์ หรือเรือขนาดใหญ่ที่ใช้สำหรับเป็นที่อยู่อาศัยหรืออาคารใด ๆ ที่ใช้ในการประกอบพิธีหรือใช้สำหรับเก็บรักษาสินค้า ผู้กระทำจะได้รับโทษหนักขึ้นตามมาตรา 442 ในความผิดฐานบุกรุกสถาน เนื่องจากเจตนาของกฎหมายต้องการป้องกันการรบกวนในสถานที่ดังกล่าวอันเป็นสถานที่ที่บุคคลเชื่อว่าเป็นสถานที่ที่เดียวที่มีความอิสระ ความเป็นส่วนตัวของเจ้าของที่พักอาศัยนั้น รวมทั้งความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตน⁷ หรือหากผู้กระทำได้มีพฤติการณ์ตามมาตรา 443 คือมีลักษณะของการหลบซ่อนตัวจากผู้ที่มีสิทธิขับไล่ให้ผู้บุกรุกออกจากสถานที่นั้น⁸ หรือตามมาตรา 445 ได้มีการกระทำในลักษณะใน 6 ประการที่กล่าวมาข้างต้น ผู้กระทำก็จะได้รับโทษหนักขึ้น⁹ เช่นกัน เพราะกฎหมายเห็นว่าเป็นการกระทำที่มีความร้ายแรงและเป็นการก่อให้เกิดผลกระทบมากกว่าการกระทำธรรมดาทั่วไป

บทบัญญัติมาตรา 442 เรื่องความผิดฐานบุกรุกสถานนั้น ในประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐอินเดียใช้คำว่า “Building” ซึ่งในคดีของ *Moir v. Williams*¹⁰ ได้อธิบายความหมายทั่วไปของ “สิ่งปลูกสร้าง” คือ การปิดล้อมของอิฐหรือหินที่รูปร่างปกคลุมเป็นหลังคานั้น เป็นความหมายที่ใช้กันทั่วไปว่าความหมายทั่วไปของ “สิ่งปลูกสร้าง” คือ การปิดล้อมของอิฐหรือหินที่ปกคลุมด้วยหลังคา” นั้นสามารถให้เหตุผลได้เฉพาะในบริบทของกรณีเท่านั้น มันไม่ได้มีการใช้งานที่กว้างขึ้น *Moir* พิจารณา มิโครงสร้างไม้หรือโครงสร้างอื่น ๆ มากมายที่ไม่ได้ทำด้วยอิฐหรือหิน และโครงสร้างอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ “ตัวปิด” ซึ่งทั้งหมดเป็น “อาคาร” ในการใช้คำตามปกติ

⁶ *Ravji Govindji v. State*, AIR 1951 Kutch 76: 52 CrLJ 1477. In M N Venkatachaliiah and V R Manohar. *Supra* note 4. p.2541.

⁷ Faith and Bacon. (2564). *Personal Space พื้นที่ส่วนตัว & ระยะห่างระหว่างบุคคล*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://faithandbacon.com/personal-space/>. [2564, 21 มิถุนายน].

⁸ M N Venkatachaliiah and V R Manohar. *Supra* note 4. p.2541.

⁹ M N Venkatachaliiah and V R Manohar. *Supra* note 4. p.2541.

¹⁰ *Moir v. Williams* (1892) 1 QB 264. In M N Venkatachaliiah and V R Manohar. *Supra* note 4. p.2556.

ในการตัดสินความหมายของคำในบริบทเฉพาะ ควรใช้ความหมายที่เป็นธรรมดาและกว้างกว่า แล้วพิจารณาว่าความหมายนั้นถูกตัดทอนตามบริบทหรือไม่ และถ้าเป็นเช่นนั้น

นอกจากนี้มีประเด็นสำคัญที่ยังถกเถียงกันประการหนึ่งว่า หลังคาบ้านถือเป็น ส่วนหนึ่งของเคหสถาน (Part of building) หรือไม่ ตัวอย่างเช่น

ในคดี *Nanhun v. Emperor*¹¹ มีคำวินิจฉัยว่า ถ้อยคำตามมาตรา 442 ได้บัญญัติไว้ อย่างชัดเจนและแยกต่างหากออกจากบทบัญญัติในมาตรา 411 คือมาตรา 441 จะบัญญัติในการ กระทำตามมาตรา 411 คือการเข้าไปในหรืออยู่เหนือทรัพย์สิน ส่วนมาตรา 442 จะบัญญัติเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นอันเข้าไปหรือคงอยู่ในเคหสถาน ดังนั้นเมื่อข้อเท็จจริงในคดีนี้ผู้กระทำความผิด ได้ขึ้นไปบนหลังคาบ้าน ไม่ได้เข้าไปในตัวบ้าน จึงถือไม่ได้ว่าผู้กระทำความผิดได้เข้าไปในเคหสถาน เพราะการขึ้นไปบนหลังคาบ้านเป็นการอยู่เหนือเคหสถาน

จากการวินิจฉัยดังกล่าวข้างต้นยังมีผู้ที่ไม่เห็นด้วยได้โต้แย้งจำนวนมาก ในคดี *Dinesh Thakur V. State of Bihar*¹² และคดี *Satho Tanti V. State of Bihar*¹³ มองว่าการขึ้นไป บนหลังคาบ้านไม่ได้เป็นเพียงการบุกรุกทางอาญาเท่านั้น แต่ยังเป็นการบุกรุกบ้านด้วย เพราะว่ หลังคาบ้านนั้นเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างบ้าน หรืออาคาร โดยธรรมชาติอยู่แล้ว และหลังคาบ้าน นั้นก็ไม่สามารถแยกออกโดยอิสระจากตัวบ้านหรืออาคารได้ ซึ่งในกรณีนี้ปรากฏว่าบนหลังคามี กระเบื้องบางส่วนด้วย และหากผู้ใดขึ้นไปบนหลังคาบ้านก็หมายความว่าเข้าไปในอาคารแล้ว และ คำว่า “เข้าไป” ก็ไม่ควรสื่อความหมายโดยตรงตัวเกินไป ถือได้ว่าหลังคาบ้านจึงเป็นส่วนหนึ่งของ อาคารเช่นกัน เมื่อมีผู้ใดขึ้นไปบนหลังคาบ้านก็จะเป็นการบุกรุกบ้าน ไม่ใช่แค่การบุกรุกทางอาญา

ดังนั้น มาตรา 442 ไม่ควรตีความตรงตามตัวอักษรอย่างเคร่งครัดจนเกินไป เพราะจะทำให้ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่แท้จริง ดังนั้นในคดีดังกล่าวจึงวินิจฉัยว่า การบุกรุกเข้าทางหลังคาบ้านถือเป็นการบุกรุกเคหสถานอันเป็นความผิดตามมาตรา 442 เช่นกัน

(2) กรณีการเข้าไปโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่การคงอยู่ในทรัพย์สินไม่ชอบด้วย กฎหมาย

¹¹ *Nanhun v. Emperor*, AIR 1933 Lah 433 (1); 34 CrLJ 1181. In M N Venkatachaliiah and V R Manohar. Supra note 4. p.2557.

¹² *Dinesh Thakur v. State of Bihar*, 1970 CrLJ 1199. In M N Venkatachaliiah and V R Manohar. Supra note 4. p.2557.

¹³ *Satho Tanti v. State of Bihar*, 1974 CrLJ 76 (77). In M N Venkatachaliiah and V R Manohar. Supra note 4. p.2557.

แม้เริ่มแรกผู้กระทำได้เข้าไปในทรัพย์สินของผู้อื่นเป็นการเข้าไปโดยชอบ แต่ต่อมาปรากฏว่าผู้กระทำไม่มีสิทธิที่จะอยู่ในทรัพย์สินนั้นต่อไปไม่ว่าจะเป็นเพราะผู้ที่มีสิทธิในทรัพย์สินนั้นให้ออกไปหรือปฏิเสธไม่ให้ผู้กระทำความผิดอยู่ต่อไปได้อีก ผู้กระทำจึงหมดอำนาจที่จะอยู่ในทรัพย์สินนั้น โดยชอบ หากผู้กระทำไม่ออกไปตามเวลาอันสมควร โดยมีเจตนาที่จะกระทำความผิดตามมาตรา 441 ผู้กระทำก็จะมีควมรับผิดชอบทางอาญา

ตัวอย่างเช่น การที่บริวารได้เข้าไปในบ้านอันเป็นการเข้าไปโดยมีสิทธิ ในเวลาต่อมาเจ้าของบ้านให้ออกไปจากบ้าน แต่บริวารปฏิเสธที่จะออกไปและแสดงกริยาหยาบคายและคุกคามต่อเจ้าของบ้าน เช่นนี้บริวารมีความผิดฐานบุกรุกเคหสถาน¹⁴

(3) กรณีการเข้าไปหรือการคงอยู่ในทรัพย์สินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

การพิจารณาว่าการเข้าไปหรือการคงอยู่ในทรัพย์สินอันไม่ชอบด้วยกฎหมายของผู้กระทำความผิดตามมาตรา 441 เป็นการกระทำโดยมีเจตนาหรือไม่ ศาลต้องพึงใจเป็นที่พอใจว่า การรบกวน การคุกคามหรือการข่มขู่เป็นวัตถุประสงค์หลักหรือเจตนาหลักที่ผู้กระทำความผิดเข้าไปหรือคงอยู่ในทรัพย์สินอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยการรวบรวมข้อเท็จจริงจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในคดีนั้น ๆ มิใช่เป็นเพียงวัตถุประสงค์รองหรือเจตนารองของผู้กระทำ ซึ่งอาจปรากฏขึ้นได้เช่นกัน หากศาลเพียงพบว่าการคุกคามหรือความรำคาญเป็นผลมาจากการกระทำตามปกติธรรมดาทั่วไปอันสามารถเกิดขึ้นได้ หรือมีความเป็นไปได้ว่าจะคุกคามหรือความรำคาญเช่นว่านั้นสามารถเกิดขึ้นได้ แม้ผู้กระทำจะได้เข้าไปหรือคงอยู่ในทรัพย์สินกรณีตามปกติก็ตาม เช่นนี้ไม่เพียงพอที่จะทำให้ศาลตัดสินว่าจำเลยมีเจตนากระทำความผิด หรือเจตนาข่มขู่ เจตนาคุกคามหรือหมิ่นประมาท หรือเจตนารบกวนการครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่นได้ ศาลจึงจำเป็นต้องพิจารณาต่อว่าอาจมีความเป็นไปได้ประการอื่นที่ผู้กระทำจะมีเจตนามากกว่าเจตนารบกวน ข่มขู่หรือคุกคามหรือไม่ ดังนั้นการคุกคามหรือความรำคาญอันเป็นผลมาจากการกระทำธรรมดาทั่วไปที่สามารถเกิดขึ้นได้เป็นปกติ โดยที่ผู้กระทำมิได้มีเจตนาที่จะข่มขู่หรือรบกวนมาก่อน ก็ไม่อาจถือได้ว่าเป็นความผิดในเรื่องนี้ ดังนั้นเจตนาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับความผิดอาญา มิใช่ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของผู้กระทำ¹⁵

ตัวอย่างในคดีเช่น จำเลยเป็นลูกจ้างโจทก์ถูกโจทก์ที่เป็นนายจ้างเลิกจ้างงาน จำเลยจึงประท้วงด้วยการเข้าไปนั่งที่โต๊ะทำงานในเวลางานแต่ไม่ยอมปฏิบัติงานใด ๆ เมื่อโจทก์

¹⁴ Mysore Machinery Manufacturers v. State, AIR 1969 Mys 51: 1969 CrLJ 221. In M N Venkatachaliiah and V R Manohar. Supra note 4. p.2548.

¹⁵ Brij Mohon v. Emperor, AIR 1947 All 61: 1946 ALL WR (HC) 547: ILR (1947) All 152. In M N Venkatachaliiah and V R Manohar. Supra note 4. p.2543.

ให้จำเลยลุกออกไปจากที่นั่งและให้จำเลยออกไปจากสถานที่ทำงาน แต่จำเลยกลับไม่ยอมออกไป เช่นนี้ศาลมองว่าการกระทำดังกล่าวของจำเลยเป็นการประท้วงมิได้เป็นการบุกรุกโดยมีเจตนา ตามมาตรา¹⁶ แต่การที่จำเลยเป็นเจ้าของวัวซึ่งถูกโจทก์ยึดและกักสัตว์โดยโจทก์มีอำนาจกระทำได้ เข้าไปในคอกสัตว์บนที่ดินของโจทก์และพาสัตว์ที่โจทก์ยึดไว้ออกมา เมื่อมีผู้ขัดขวางจำเลย จึงทำร้ายร่างกายทำให้ผู้ที่ขัดขวางได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย เช่นนี้เป็นการเข้าไปในทรัพย์สินในความ ครอบครองของผู้อื่นโดยมีเจตนากระทำความผิดตามกฎหมายและมีเจตนาทำร้ายร่างกายผู้อื่น¹⁷

คำว่า “เพื่อข่มขู่ เพื่อดูหมิ่นหรือหมิ่นประมาท หรือเพื่อรบกวนการครอบครอง ทรัพย์สินของผู้อื่น” ในความผิดฐานบุกรุกเพื่อไปกระทำความผิดอื่นต้องได้กระทำลงโดยมีเจตนา และเจตนาเช่นว่านั้นต้องเป็นเจตนาหลักของผู้กระทำการเข้าไปหรือการคงอยู่ในทรัพย์สิน อันไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น

“ความรำคาญหรือรบกวน (Annoyance)” ตามบทบัญญัตินี้ให้ใช้ในความหมายทั่วไป ที่บุคคลธรรมดาทั่วไปสามารถเข้าใจได้ มิใช่ถ้อยคำที่เป็นศัพท์เฉพาะสำหรับบางกลุ่มบุคคล¹⁸

บทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัยในประมวลกฎหมายอาญา ของอินเดีย (The Indian Penal Code) ในหมวด 17 หมวดความผิด ความผิดฐานบุกรุกเคหสถาน “House Trespass” ตามมาตรา 442 บัญญัติว่า¹⁹

“ผู้ใดกระทำความผิดโดยเข้าไปในหรือซ่อนตัวอยู่ในอาคาร เต้นท์ หรือเรือที่ใช้ เป็นที่พักอาศัย หรือ โรงเรือนอาคารใด ๆ สถานที่ที่ใช้เป็นที่สักการะบูชา หรือใช้สำหรับเก็บรักษา สัตว์เลี้ยง ผู้ที่กระทำความผิดฐาน “บุกรุกเคหสถาน”

คำอธิบาย – การยื่นส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายของผู้บุกรุกเข้าไปก็เป็นการเพียงพอ แล้วที่จะมีความผิดฐานบุกรุกที่อยู่อาศัย

¹⁶ Punj N. Bank v. A.I.P.N.B.E. Federation, AIR 1960 SC 160: (1960) 1 SCR 806. In M N Venkatachaliiah and V R Manohar. Supra note 4. p.2544.

¹⁷ Bholi, (1927) 8 Lah 331. In M N Venkatachaliiah and V R Manohar. Supra note 4. p.2544.

¹⁸ M N Venkatachaliiah and V R Manohar. Supra note 4. pp.2543-2544.

¹⁹ Section 442 House-trespass.

Whoever commits criminal trespass by entering into or remaining in any building, tent or vessel used as a human dwelling or any building used as a place for worship, or as a place for the custody of property, is said to commit “house-trespass”.

Explanation.—The introduction of any part of the criminal trespasser's body is entering sufficient to constitute house- trespass.

ตามประมวลกฎหมายอาญาของอินเดีย มาตรา 442 สามารถจำแนกองค์ประกอบความผิดได้ ดังนี้

ประการแรก องค์ประกอบภายนอก

องค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานบุกรุกเข้าไปในตัวบ้านที่พักอาศัย มาตรา 442 ได้แก่ 1) กระทำความผิดอาญาฐานบุกรุก 2) โดยเข้าไปหรืออาศัย 3) ในอาคารใด ๆ เติ้นท์ หรือเรือที่ใช้เป็นที่พักอาศัยของมนุษย์หรืออาคารใด ๆ ที่มีไว้ใช้สำหรับเป็นสถานที่บูชา หรือสถานที่ใด ๆ ที่ใช้สำหรับเก็บรักษาทรัพย์สิน ซึ่งมีดังนี้

(3.1) กระทำความผิดอาญาฐานบุกรุก หมายถึง การจะเป็นความผิดอาญาฐานบุกรุกเข้าไปในตัวบ้านที่พักอาศัยได้นั้นจะต้องเป็นการกระทำครบองค์ประกอบความผิดฐานบุกรุกตามมาตรา 441 มาก่อน อาจกล่าวได้ว่าความผิดฐานบุกรุกตัวบ้านที่พักอาศัยตามมาตรา 442 เป็นความผิดที่มีโทษหนักกว่าความผิดฐานบุกรุกทั่วไปตามมาตรา 441 ดังนั้นจึงสามารถยกองค์ประกอบความผิดตามมาตราดังกล่าวมาได้

(3.2) โดยเข้าไปหรืออาศัยอยู่ใน หมายถึง เนื่องจากมาตรา 442 วรรคสอง ได้กำหนดคำอธิบายเพิ่มเติมว่าการยื่นส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายของผู้บุกรุกเข้าไปก็เป็นการเพียงพอแล้วที่จะมีความผิดฐานบุกรุกที่อยู่อาศัย ซึ่งเมื่อพิจารณาจากตัวบทจะพบว่าไม่ได้กำหนดไว้แต่อย่างใดว่าคำอธิบายดังกล่าวเป็นนิยามของคำว่า เข้าไปหรืออาศัยอยู่ในตัวบ้านที่พักอาศัย แต่ก็ถือได้ว่าคำอธิบายดังกล่าวเป็นคำนิยามของคำว่า เข้าไป เช่นกัน ดังนั้นทำให้สรุปได้ว่าการเข้าไปไม่จำเป็นที่จะต้องเข้าไปทั้งตัว เพียงแค่มีส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายเข้าไปก็ถือว่าการเพียงพอแล้ว

(3.3) ในอาคารใด ๆ เติ้นท์ หรือเรือที่ใช้เป็นที่พักอาศัยของมนุษย์หรืออาคารใด ๆ ที่มีไว้ใช้สำหรับเป็นสถานที่บูชา หรือสถานที่ใด ๆ ที่ใช้สำหรับเก็บรักษาทรัพย์สิน หมายความว่า สิ่งปลูกสร้างที่มีไว้สำหรับให้มนุษย์เป็นที่พักอาศัยได้ซึ่งไม่จำเป็นว่าต้องเป็นสิ่งประดิษฐ์ถาวรกับพื้นดิน แต่ต้องมีหลังคาปิดกั้นไว้

ประการที่สอง องค์ประกอบภายใน

องค์ประกอบภายในของความผิดฐานบุกรุกตามมาตรา 442 ได้แก่ 1) เจตนาธรรมดา และ 2) มีเจตนาเพื่อกระทำความผิด หรือ 3) มีเจตนาเพื่อที่จะข่มขู่ คุกคามหรือรบกวนการครอบครองของผู้อื่นผู้ใดในทรัพย์สินนั้น แต่เนื่องจากได้กล่าวไปแล้วว่าการจะเป็นความผิดฐานบุกรุกเข้าไปในตัวบ้านที่พักอาศัยตามมาตรา 442 ได้จะต้องเป็นการกระทำความผิดครบองค์ประกอบความผิดตามมาตรา 441 มาก่อน ดังนั้นเจตนาภายในของมาตรา 442 จึงเหมือนกับเจตนาตามมาตรา 441 ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น

ประมวลกฎหมายอาญาอินเดีย ได้กำหนดฐานความผิดบุกรุกเอาไว้ในมาตรา 441 และมาตรา 442 โดยมีคำพิพากษาศาลสูงของอินเดียที่สามารถนำมาเป็นแนวทางในการตีความในประเด็นเรื่องขอบเขตของคำว่า เข้าไปในที่พักอาศัย ได้ดังนี้

คดี Ghulam v. Crown (1923)²⁰ ตัดสินว่า การที่จำเลยวางมือบนประตูที่อยู่บนกำแพงบ้าน ไม่ใช่ความผิดตามมาตรา 442 แต่ถ้าวางมือผ่านเข้าไปในประตูที่อยู่บนกำแพงบ้านย่อมเป็นความผิดตามมาตรา 442²¹ อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าศาลตีความตามตัวอักษร

และมีคดี Nanhun v. Emperor (1933)²² และคดี Hiralal v. state of U.P. (1951)²³ ที่มีข้อถกเถียงว่าการที่จำเลยปีนขึ้นไปบนหลังคาบ้านจะเป็นความผิดฐานบุกรุกตามมาตรา 442 หรือไม่ ซึ่งศาลในคดีทั้งสองต่างตัดสินว่าการที่จำเลยปีนขึ้นไปบนหลังคาบ้าน จำเลยไม่มีความผิดตามมาตรา 442 คงมีความผิดตามมาตรา 441 ซึ่งเป็นฐานความผิดบุกรุกทั่วไปเท่านั้น เนื่องจากศาลในคดีทั้งสองต่างให้เหตุผลว่ามาตรา 442 มีความต่างกับมาตรา 441 ตรงที่ว่า การจะเป็นความผิดตามมาตรา 442 ได้ นั้นส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายต้องมีการเข้าไปในอาคารด้วย แต่ผู้ที่ปีนขึ้นไปบนหลังคาบ้านไม่อาจกล่าวได้ว่า เป็นการเข้าไปในตัวอาคาร ดังนั้นศาลทั้งสองคดีจึงได้ตัดสินตามตัวอักษรที่ปรากฏอยู่ในนิยามของมาตรา 442 ทำให้จำเลยไม่มีความผิดตามมาตรา 442 คงมีความผิดตามมาตรา 441 เท่านั้น²⁴

ความผิดฐานซ่อนตัวอยู่ในเคหสถาน “Lurking House-trespass” ตามมาตรา 443 บัญญัติว่า²⁵

“ผู้ใดกระทำความผิดฐานบุกรุกเคหสถาน โดยหลบซ่อนตัวจากผู้ที่มีสิทธิขับไล่ ผู้บุกรุกออกจากโรงเรือน อาคาร หรือสิ่งปลูกสร้าง เต็นท์ หรือเรือขนาดใหญ่ที่ใช้สำหรับอยู่อาศัย ผู้นั้นกระทำความผิดฐาน “ซ่อนตัวอยู่ในเคหสถาน”

ความผิดฐานบุกรุกโดยทำลายเคหสถาน “House-breaking” ตามมาตรา 445 บัญญัติว่า²⁶

²⁰ Ghulam v. Crown, air 1923 Lah 509: 25 CrLj 398.

²¹ Ratanlal and Dhirajlal, The India penal Code, 2558.

²² Nanhun v. Emperor, air 1933 Lah 433 (1): 34 CrLj 1181.

²³ Hiralal v. state of U.P., 1951 All LJ 461.

²⁴ Ratanlal and Dhirajlal, The India penal Code, 2557.

²⁵ Section 443 Lurking house-trespass. Whoever commits house-trespass, having taken precautions to conceal such house-trespass from some person who has a right to exclude or eject the trespasser from the building, tent or vessel which is the subject of the trespass, is said to commit “lurking house-trespass”.

²⁶ Section 445 House-breaking.

“ผู้ใดกระทำความผิดฐานบุกรุกเคหสถาน โดยการเข้าไปในเคหสถานหรือ ส่วนหนึ่งส่วนใดของเคหสถานด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดดังบัญญัติดังต่อไปนี้ หรืออยู่ในเคหสถาน หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของเคหสถานเพื่อจะกระทำความผิดในสถานทีนั้นและได้ออกจากเคหสถาน หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของเคหสถานด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดดังบัญญัติต่อไปนี้ ผู้นั้นกระทำความผิดฐาน “บุกรุกโดยทำลายเคหสถาน”

(a) ถ้าได้เข้าไปหรือได้ออกมาโดยช่องทางใด ๆ ซึ่งได้ทำขึ้นเองหรือโดยมี ผู้เป็นใจเปิดไว้ให้เพื่อที่จะกระทำความผิดฐานบุกรุกเคหสถาน

(b) ถ้าได้เข้าไปหรือได้ออกมาผ่านช่องทางใด ๆ ซึ่งไม่ได้จ้างโดยบุคคลอื่น นอกเหนือจากตัวผู้กระทำเองหรือผู้เป็นใจให้เป็นทางคนเข้า หรือผ่านช่องทางใด ๆ ซึ่งต้องปีนหรือ ข้ามกำแพงหรืออาคาร

A person is said to commit “house-breaking”, who commits house-trespass if he effects his entrance into the house or any part of it in any of the 6 ways hereinafter described; or if, being in the house or any part of it for the purpose of committing an offence, or having committed an offence therein, he quits the house or any part of it in any of such 6 ways:

(a) if he enters or quits through a passage made by himself, or by any abettor of the house-trespass, in order to the committing of the house-trespass;

(b) if he enters or quits through any passage not intended by any person, other than himself or an abettor of the offence, for human entrance; or through any passage to which he has obtained access by scaling or climbing over any wall or building;

(c) if he enters or quits through any passage which he or any abettor of the house-trespass has opened, in order to the committing of the house-trespass, by any means by which that passage was not intended by the occupier of the house to be opened;

(d) if he enters or quits by opening any lock in order to the committing of the house-trespass, or in order to the quitting of the house after a house-trespass;

(e) if he effects his entrance or departure by using criminal force or committing an assault, or by threatening any person with assault;

(f) if he enters or quits by any passage which he knows to have been fastened against such entrance or departure, and to have been unfastened by himself or by an abettor of the house-trespass.

Explanation.—Any outhouse or building occupied with a house, and between which and such house there is an immediate internal communication, is part of the house within the meaning of this section.

(c) ถ้าได้เข้าไปหรือได้ออกมาผ่านช่องทางใด ๆ ซึ่งได้เปิดไว้เองโดยบุคคลอื่น นอกเหนือจากตัวผู้กระทำเองหรือผู้เป็นใจเปิดไว้ให้ เพื่อที่จะกระทำความผิดฐานบุกรุกเคหสถาน ด้วยวิธีการใด ๆ ซึ่งผู้ครอบครองเคหสถานไม่ประสงค์จะเปิดไว้สำหรับเป็นช่องทางเข้าออก

(d) ถ้าได้เข้าไปหรือได้ออกมาโดยทำลายสิ่งกีดขวางกันสำหรับคุ้มครองบุคคล หรือทรัพย์ เพื่อที่จะกระทำความผิดฐานบุกรุกเคหสถาน หรือเพื่อที่จะออกจากเคหสถานหลังจาก การกระทำความผิดฐานบุกรุกเคหสถาน

(e) ถ้าได้ใช้ทางเข้าหรือทางออกโดยการใช้กำลัง หรือข่มขู่ หรือทำร้ายร่างกาย บุคคลใด ๆ

(f) ถ้าได้เข้าไปหรือได้ออกมาผ่านช่องทางใด ๆ อันผู้กระทำรู้อยู่แล้วว่าช่องทาง ดังกล่าวขัดข้องกับทางเข้าหรือทางออก และผู้กระทำได้ทำการปลดการขัดข้องนั้นด้วยตัวผู้กระทำ หรือด้วยตัวผู้เป็นใจ

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า กฎหมายของสาธารณรัฐอินเดีย ได้กำหนดนิยามขอบเขตของ คำว่าเข้าไป เอาไว้อย่างชัดเจน ว่าเป็นความรวมถึงการยื่นส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายผู้บุกรุก เข้าไป ทำให้ในอดีตศาลของสาธารณรัฐอินเดียจึงได้มีการตีความตามตัวอักษรดังกล่าวอย่างเคร่งครัด คือ ต้องมีการยื่นอวัยวะร่างกายส่วนใดส่วนหนึ่งเข้าไปใน ทรัพย์สินด้วย ต่อมาใน ค.ศ. 1970 สภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ ผู้คนให้ความสำคัญสภาพถิ่นที่อยู่อาศัยมากขึ้น มีการก่อสร้างบ้านเรือนเพิ่มเติมมากขึ้น ทำให้ผู้คนต่างมองว่าสิทธิในที่อยู่อาศัยไม่ได้มีเพียงแค่ ต้องอยู่ข้างในตัวที่อยู่อาศัยเท่านั้น แต่ยังคงรวมถึงบริเวณโดยรอบทรัพย์สินไม่ว่าจะเป็นพื้นดินหรือ ข้างบนพื้นดินด้วย หากจะตีความเช่นเดิมอยู่ก็จะเป็นการตีความตามตัวอักษรที่เคร่งครัดและ แคบเกินไป ทำให้ในบางกรณีผู้ครอบครองทรัพย์สินอาจไม่ได้รับความคุ้มครอง ศาลจึงตีความ ขยายความคุ้มครองการเข้าไปให้กว้างกว่าเดิมเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม และศาลของสาธารณรัฐ อินเดียยังมีการตีความว่า “เข้าไป” หมายถึง การเข้าไปบางส่วนในร่างกาย เพื่อแต่เพื่อให้สอดคล้อง กับสภาพสังคม

โทษสำหรับความผิดฐานบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัย

ประมวลกฎหมายอาญาอินเดีย (The Indian Penal Code) ได้บัญญัติถึงโทษเกี่ยวกับการบุกรุกไว้ตั้งแต่มาตรา 447 ถึงมาตรา 462 พิจารณาได้ ดังนี้

มาตรา 447 บัญญัติโทษในความผิดบุกรุกทางอาญาตามมาตรา 441 โดยกำหนดโทษ จำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 500 รูปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 448 ถึงมาตรา 452 บัญญัติโทษในความผิดฐานบุกรุกเคหสถาน (House-Trespass) ตามมาตรา 442 โดยแบ่งแยกได้ดังนี้ คือ โทษในความผิดฐานบุกรุกเคหสถานทั่วไปที่มีโทษจำคุก

ไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000 รูปี หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา 448 แต่หากเป็นการบุกรุก
 เสนอสถานที่พักอาศัยเพื่อไปกระทำความผิดที่มีโทษประหารชีวิต ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุก
 ตลอดชีวิตหรือจำคุกอย่างเข้มงวดไม่เกิน 10 ปี และมีโทษปรับตามมาตรา 449 หรือการบุกรุกเสนอสถาน
 ที่พักอาศัยนั้นเพื่อกระทำความผิดมีโทษจำคุกตลอดชีวิตผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษไม่เกิน 10 ปี
 และมีโทษปรับตามมาตรา 450 หากเป็นการบุกรุกเสนอสถานที่พักอาศัยเพื่อกระทำความผิดใด ๆ
 ที่มีโทษจำคุกที่มีโทษความผิดฐานลักทรัพย์ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี และมีโทษปรับ
 ตามมาตรา 451 ตอนท้าย และการบุกรุกเสนอสถานที่พักอาศัยอันได้กระทำความผิดหลังจากที่มีการ
 ตระเตรียมการที่จะทำร้ายร่างกาย ข่มขู่ หรือกักขังหน่วงเหนี่ยวผู้อื่น ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุก
 ไม่เกิน 7 ปี และมีโทษปรับตามมาตรา 452

มาตรา 453 ถึงมาตรา 455 บัญญัติโทษในฐานะซ่อนตัวอยู่เสนอสถาน (Lurking House-
 trespass) ตามมาตรา 443 และความผิดฐานบุกรุกโดยการทำลายเสนอสถาน (House-breaking)
 ตามมาตรา 445 โดยแบ่งแยกได้ดังนี้ คือ โทษในความผิดกรณีทั่วไป มีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี และ
 มีโทษปรับตามมาตรา 453 แต่หากเป็นการซ่อนตัวในเสนอสถานหรือการบุกรุกโดยทำลายเสนอสถาน
 ที่พักอาศัยเพื่อไปกระทำความผิดอันมิใช่ความผิดฐานลักทรัพย์ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุก
 ไม่เกิน 3 ปี และมีโทษปรับตามมาตรา 454 แต่หากเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ ผู้กระทำความผิด
 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี และมีโทษปรับตามมาตรา 454 ตอนท้าย และความผิดการซ่อนตัวอยู่
 ในเสนอสถานที่พักอาศัยหรือการบุกรุกโดยทำลายเสนอสถานที่พักอาศัยอันได้กระทำความผิดหลังจากที่มีการ
 ตระเตรียมการที่จะทำร้ายร่างกาย ข่มขู่ หรือกักขังหน่วงเหนี่ยวผู้อื่น ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษ
 จำคุกไม่เกิน 10 ปี และมีโทษปรับตามมาตรา 455

มาตรา 456 ถึงมาตรา 460 บัญญัติโทษในความผิดฐานซ่อนตัวอยู่ในเสนอสถานที่พักอาศัย
 ในเวลากลางคืน (Lurking House-trespass by Night) ตามมาตรา 444 และความผิดฐานบุกรุก
 โดยการทำลายเสนอสถานที่พักอาศัยในเวลากลางคืน (House-trespass by Night) ตามมาตรา 446
 โดยแบ่งได้ดังนี้ คือ โทษในความผิดบุกรุกในกรณีทั่วไป มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี และมีโทษปรับ
 ตามมาตรา 456 แต่ถ้าหากเป็นการซ่อนตัวอยู่ในเสนอสถานที่พักอาศัยหรือการบุกรุกโดยการทำลาย
 เสนอสถานที่พักอาศัยเพื่อไปกระทำความผิดที่มีโทษความผิดฐานลักทรัพย์ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษ
 จำคุกไม่เกิน 5 ปี และมีโทษปรับตามมาตรา 457 แต่หากเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ ผู้กระทำความผิด
 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 14 ปี และมีโทษปรับตามมาตรา 457 ตอนท้าย และหากเป็นการซ่อนตัว
 ในเสนอสถานหรือการบุกรุกโดยทำลายเสนอสถานอันได้กระทำความผิดหลังจากที่มีการตระเตรียมการ
 ที่จะทำร้ายร่างกาย ข่มขู่ หรือกักขังหน่วงเหนี่ยวผู้อื่น ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 14 ปี
 และมีโทษปรับตามมาตรา 458

นอกจากนี้ ยังมีข้อกำหนดโทษกรณีเป็นการทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส หรือพยายามฆ่า หรือพยายามทำร้ายร่างกายในขณะที่มีการซ่อนตัวในเคหสถานที่พักอาศัยในเวลากลางคืน หรือทำลายเคหสถานที่พักอาศัยในเวลากลางคืนผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกอย่างเข้มงวดไม่เกิน 10 ปี และมีโทษปรับตามมาตรา 459 และหากความผิดฐานซ่อนตัวในเคหสถานที่พักอาศัยในเวลากลางคืนหรือทำลายเคหสถานที่พักอาศัยในเวลากลางคืนนั้นได้ร่วมกันทำลายหลายคน โดยไม่ว่าบุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือหลายคนได้ฆ่าหรือพยายามฆ่า หรือทำร้ายร่างกายผู้อื่น โดยรู้เห็นร่วมกันของผู้ที่ซ่อนตัวอยู่ในเคหสถานที่พักอาศัยในเวลากลางคืนหรือทำลายเคหสถานที่พักอาศัยในเวลากลางคืน มีระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกอย่างเข้มงวดไม่เกิน 10 ปี และมีโทษปรับตามมาตรา 460

3.1.2 สาธารณรัฐสิงคโปร์

สาธารณรัฐสิงคโปร์เคยเป็นประเทศอาณานิคมของประเทศอังกฤษจึงได้รับอิทธิพลแบบระบบกฎหมายของอังกฤษ คือระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ แต่สาธารณรัฐสิงคโปร์ได้มีการพัฒนาประมวลกฎหมายอาญาของตนและปรับปรุงให้เหมาะสมกับประเทศ²⁷ ประมวลกฎหมายอาญาสิงคโปร์ (Penal Code) ได้รับอิทธิพลมาจากประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐอินเดีย (The Indian Penal Code 1860 (IPC)) เนื่องจากในการร่างประมวลกฎหมายอาญารั้งแรกถูกเขียนโดยชาวอินเดีย จึงทำให้บทบัญญัติประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐสิงคโปร์แทบไม่มีความแตกต่างจากบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐอินเดีย²⁸

1) บทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดบุกรุก

ความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายสิงคโปร์ (Penal Code) ในมาตรา 441 ถึงมาตรา 462 ว่าด้วยความผิดฐานบุกรุก (Criminal-Trespass) และบัญญัติเกี่ยวกับความผิดฐานบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัยเท่านั้น ดังนี้

ความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญาของสิงคโปร์ (Penal Code) ได้แบ่งประเภทของความผิดออกเป็น 3 ประเภท คือ ความผิดฐานบุกรุกเพื่อไปกระทำความผิดอื่น (Criminal Trespass) ความผิดฐานบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัย (House-trespass) ซึ่งเป็นความผิดที่มีความร้ายแรงกว่าความผิดฐานบุกรุกทั่วไป และความผิดฐานบุกรุกโดยทำลายเคหสถานที่พักอาศัย (House-breaking) ซึ่งเป็นความผิดที่ร้ายแรงกว่าความผิดฐานบุกรุกเคหสถาน

²⁷ Pawat Satayanurug. (2011). *Rethinking the Harmonization of Choice-of-Court Rules*. China: Chinese Society of International Law.

²⁸ Stanley Yeo, Neil Morgan, Chan Wing Cheong. (2015). *Criminal Law in Malaysia and Singapore* (2nd ed.). Singapore: LexisNexis. p.7.

2) บทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดฐานบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัย

ความผิดฐานบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัยในกฎหมายของสิงคโปร์นั้น ได้รับอิทธิพลมาจากบทบัญญัติมาจากประมวลกฎหมายอาญาของอินเดีย ซึ่งในประมวลกฎหมายอาญาของสิงคโปร์ (Penal Code) นอกจากความผิดตามมาตรา 441 ในประมวลกฎหมายอาญาของสิงคโปร์ (Penal Code) ในหมวด Criminal Trespass ยังมีความผิดฐานบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัย (House-trespass) ตามมาตรา 442 บัญญัติว่า²⁹

“ผู้ใดกระทำความผิดฐานบุกรุกโดยการเข้าไปในหรือคงอยู่ในโรงเรือน อาคาร หรือสิ่งปลูกสร้าง เต็นท์ หรือเรือขนาดใหญ่ที่ใช้เป็นที่สำหรับอยู่อาศัย หรือโรงเรือนอาคารใด ๆ ที่ใช้ประกอบพิธีทางศาสนา หรือใช้สำหรับเก็บรักษาสินค้า ผู้นั้นกระทำความผิดฐาน “บุกรุกเคหสถาน””

ความผิดฐานซ่อนตัวอยู่ในเคหสถาน “Lurking House-trespass” ตามมาตรา 443 บัญญัติว่า³⁰

“ผู้ใดกระทำความผิดฐานบุกรุกเคหสถาน โดยหลบซ่อนตัวจากผู้ที่มีสิทธิขับไล่ผู้บุกรุกออกจากโรงเรือน อาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง เต็นท์ หรือเรือขนาดใหญ่ที่ใช้เป็นที่สำหรับอยู่อาศัย ผู้นั้นกระทำความผิดฐาน “ซ่อนตัวในเคหสถาน””

ความผิดฐานบุกรุกโดยการทำลายเคหสถาน “House-breaking” ตามมาตรา 445 บัญญัติว่า³¹

²⁹ Section 442 House-trespass. Whoever commits criminal trespass by entering into, or remaining in, any building, tent or vessel used as a human dwelling, or any building used as a place for worship or as a place for the custody of property, is said to commit “house-trespass”.

Explanation.—The introduction of any part of the criminal trespasser’s body is entering sufficient to constitute house-trespass. .—The introduction of any part of the criminal trespasser’s body is entering sufficient to constitute house-trespass. [Indian PC 1860, s. 442]

³⁰ Section 443 Lurking house-trespass. Whoever commits house-trespass, having taken precautions to conceal such house-trespass from some person who has a right to exclude or eject the trespasser from the building, tent or vessel which is the subject of the trespass, is said to commit “lurking house-trespass”. [Indian PC 1860, s. 443]

³¹ Section 445 House-breaking.

A person is said to commit “house-breaking”, who commits house-trespass if he effects his entrance into the house or any part of it in any of the 6 ways hereinafter described; or if, being in the house or any part of it for the purpose of committing an offence, or having committed an offence therein, he quits the house or any part of it in any of such 6 ways:

“ผู้ใดกระทำความผิดฐานบุกรุกเคหสถาน โดยการเข้าไปในเคหสถานหรือส่วนหนึ่ง ส่วนใดของเคหสถานด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดดังบัญญัติดังต่อไปนี้ หรืออยู่ในเคหสถานหรือ ส่วนใดส่วนหนึ่งของเคหสถานเพื่อจะกระทำความผิดในสถานที่นั้นและได้ออกจากเคหสถานหรือ ส่วนหนึ่งส่วนใดของเคหสถานด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดดังบัญญัติต่อไปนี้ ผู้นั้นกระทำความผิด ฐาน “บุกรุกโดยทำลายเคหสถาน”

(a) ถ้าได้เข้าไปหรือได้ออกมาโดยช่องทางใด ๆ ซึ่งได้ทำขึ้นเองหรือโดยมีผู้เป็นใจ เปิดไว้ให้เพื่อที่จะกระทำความผิดฐานบุกรุกเคหสถาน

(b) ถ้าได้เข้าไปหรือได้ออกมาผ่านช่องทางใด ๆ ซึ่งไม่ได้จ้างโดยบุคคลอื่น นอกเหนือจากตัวผู้กระทำเองหรือผู้เป็นใจให้เป็นทางคนเข้า หรือผ่านช่องทางใด ๆ ซึ่งต้องปีนหรือ ข้ามกำแพงหรืออาคาร

(c) ถ้าได้เข้าไปหรือได้ออกมาผ่านช่องทางใด ๆ ซึ่งได้เปิดไว้เองโดยบุคคลอื่น นอกเหนือจากตัวผู้กระทำเองหรือผู้เป็นใจเปิดไว้ให้ เพื่อที่จะกระทำความผิดฐานบุกรุกเคหสถาน ด้วยวิธีการใด ๆ ซึ่งผู้ครอบครองเคหสถานไม่ประสงค์จะเปิดไว้สำหรับเป็นช่องทางเข้าออก

(d) ถ้าได้เข้าไปหรือได้ออกมาโดยทำลายสิ่งกีดขวางกันสำหรับคุ้มครองบุคคล หรือทรัพย์ เพื่อที่จะกระทำความผิดฐานบุกรุกเคหสถาน หรือเพื่อที่จะออกจากเคหสถานหลังจาก การกระทำความผิดฐานบุกรุกเคหสถาน

(a) if he enters or quits through a passage made by himself, or by any abettor of the house-trespass, in order to the committing of the house-trespass;

(b) if he enters or quits through any passage not intended by any person, other than himself or an abettor of the offence, for human entrance; or through any passage to which he has obtained access by scaling or climbing over any wall or building;

(c) if he enters or quits through any passage which he or any abettor of the house-trespass has opened, in order to the committing of the house-trespass, by any means by which that passage was not intended by the occupier of the house to be opened;

(d) if he enters or quits by opening any lock in order to the committing of the house-trespass, or in order to the quitting of the house after a house-trespass;

(e) if he effects his entrance or departure by using criminal force or committing an assault, or by threatening any person with assault;

(f) if he enters or quits by any passage which he knows to have been fastened against such entrance or departure, and to have been unfastened by himself or by an abettor of the house-trespass.

Explanation.—Any outhouse or building occupied with a house, and between which and such house there is an immediate internal communication, is part of the house within the meaning of this section.

(e) ถ้าได้ใช้ทางเข้าหรือทางออกโดยการใช้กำลัง หรือข่มขู่ หรือทำร้ายร่างกายบุคคลใด ๆ

(f) ถ้าได้เข้าไปหรือได้ออกมาผ่านช่องทางใด ๆ อันผู้กระทำรู้อยู่แล้วว่าช่องทางดังกล่าวขัดแย้งกับทางเข้าหรือทางออก และผู้กระทำได้ทำการปลดการขัดแย้งนั้นด้วยตัวผู้กระทำ หรือด้วยตัวผู้เป็นใจ

องค์ประกอบความผิดฐานบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัย

จะเห็นได้ว่าส่วนท้ายของมาตรา 442 อันเป็นความผิดบุกรุกเคหสถาน (House-trespass) ความว่า “Explanation.—The introduction of any part of the criminal trespasser’s body is entering sufficient to constitute house-trespass” โดยที่ความผิดในมาตรานี้มีพื้นฐานมาจากความผิดบุกรุก (Criminal trespass) ตามมาตร 441 ก่อน อันจะต้องมีการกระทำความผิดฐานบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัย แต่เป็นการกระทำความผิดที่ร้ายแรงกว่าความผิดบุกรุกทั่วไป ดังนี้

กรณี การเข้าไปหรือเหนือทรัพย์สิน หรือการคงอยู่ในทรัพย์สิน

อธิบายได้ว่า การเข้าไปหรือเหนือทรัพย์สิน หรือการคงอยู่ในทรัพย์สินนี้ไม่ว่าส่วนใด ส่วนหนึ่งของร่างกายของผู้บุกรุกเข้าไปหรืออยู่ในทรัพย์สินนั้นก็เพียงพอที่จะเป็นความผิดฐานนี้ นอกจากนี้ลักษณะการกระทำอันเป็นการบุกรุกมีลักษณะตามที่บัญญัติมาตรา 445 กำหนดไว้ว่า ถ้าเข้าไปหรือได้ออกมาโดยช่องทางใด ๆ ซึ่งได้ทำขึ้นเองหรือมีผู้เป็นใจเปิดไว้ให้ หรือเข้าไปหรือออกมาโดยวิธีการใด ๆ ซึ่งผู้ครอบครองเคหสถาน ไม่ได้ประสงค์จะเปิดไว้สำหรับเป็นช่องทางเข้าออก เป็นต้น ถ้าได้กระทำเช่นนี้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากบัญญัติดังกล่าวต้องการคุ้มครองความปลอดภัยในเคหสถานให้แก่บุคคลและทรัพย์สิน โดยเห็นว่าการเข้าหรือออกด้วยวิธีการหรือช่องทางที่บัญญัตินี้มีความอันตรายและทำให้เกิดความเสียหายมากกว่า การเข้าไปหรือออกด้วยวิธีการธรรมดา

(1) ทรัพย์สินของผู้อื่น

ความผิดฐานบุกรุกตามมาตรา 441 มีวัตถุประสงค์แห่งการกระทำคือทรัพย์สินที่อยู่ในครอบครองของผู้อื่น แต่ถ้าซึ่งทรัพย์สินเช่นว่านั้นเป็นสิ่งปลูกสร้างอันเป็นที่อยู่อาศัยตามความหมายมาตรา 442 แล้ว ผู้กระทำก็จะมี ความผิดที่หนักขึ้นในความผิดฐานบุกรุกเคหสถานตามมาตรา 442

“เคหสถาน” (House) ตามมาตรา 442 ขยายความหมายไปเกินกว่าการใช้ตามปกติธรรมดา โดยให้รวมถึงเรือขนาดใหญ่ที่ใช้สำหรับที่อยู่อาศัย โรงเรือน อาคารใด ๆ ที่ใช้สำหรับประกอบพิธีกรรมหรือโรงเรือนอาคารที่ใช้สำหรับเก็บรักษาสินค้า แต่สำหรับร้านค้า สำนักงานบริษัท ซึ่งมีสินค้าไว้เพื่อจำหน่ายเก็บสินค้าไว้ในสถานที่นั้นจะอยู่ในความหมายของบทบัญญัตินี้หรือไม่นั้น ในทางนิติศาสตร์คงเกิดผลประหลาดหากการบุกรุกในสถานที่เช่นว่านั้นจะถูกลงโทษ

จำคุกเพียง 3 เดือน ตามมาตรา 441 ทั้งที่ลักษณะของการกระทำนั้นใกล้เคียงกับลักษณะการกระทำ ความผิดตามมาตรา 442 อันมีบทลงโทษที่หนักกว่า

(2) องค์ประกอบส่วนความผิด

องค์ประกอบเป็นองค์ประกอบภายในหรือภายในส่วนของจิตใจผู้กระทำ กล่าวคือ ผู้กระทำมีเจตนากระทำความผิด หรือเพื่อข่มขู่ เพื่อดูหมิ่นหรือหมิ่นประมาท หรือเพื่อรบกวน การครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่นภายในทรัพย์สินนั้นสาระสำคัญขององค์ประกอบส่วนนี้คือ ผู้กระทำความผิดมีเจตนาตั้งกล่าวข้างต้นหรือไม่ การพิจารณาองค์ประกอบในส่วนนี้ยังมีปัญหา ในส่วนของการพิจารณาถ้อยคำที่ว่า “เพื่อข่มขู่ เพื่อดูหมิ่นหรือหมิ่นประมาท หรือเพื่อรบกวน การครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่น (Intimidate, Insult or Annoy)”³² ว่าหมายถึงการกระทำเพียงใด

การรบกวนการครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่น (Annoy) โดยพิจารณาว่าผู้กระทำ มีเจตนาที่จะรบกวนเช่นว่านั้นหรือไม่ ตัวอย่างเช่น ในคดี Ong Eng Guan V. PP³³ จำเลยเป็นลูกจ้าง ของบริษัทผลิตจักรเย็บผ้า ซึ่งโจทก์เป็นผู้ทำสัญญาเช่าซื้อเครื่องจักรไปจากบริษัทจำเลย ต่อมาโจทก์ ผลิตผ้าไม่ชำระค่างวด จำเลยจึงไปที่ทำการของโจทก์และเรียกเก็บเงินค่างวดที่ค้างชำระพร้อมดอกเบี้ย จากโจทก์ พร้อมทั้งยึดเครื่องจักรไว้ คดีนี้จำเลยนี้จำเลยถูกตัดสินว่าไม่เป็นความผิดบุกรุก โดยมีเจตนารบกวนการครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่น โดยศาลให้เหตุผลในคำวินิจฉัยว่า ไม่อาจ ถือได้ว่ามีเจตนาที่จะรบกวนโจทก์ เนื่องจากจำเลยเชื่อโดยสุจริตว่าเขามีเหตุโดยชอบด้วยกฎหมาย ที่จะเข้าไปในที่ทำการของโจทก์แต่ในทางกลับกันหากจำเลยทราบอยู่แล้วว่าตนเองถูกห้ามไม่ให้เข้าไป แต่จำเลยก็ยังเข้าไปเช่นนี้เป็นการรบกวนการครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่น

โทษสำหรับความผิดฐานบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัย

ประมวลกฎหมายอาญาของสิงคโปร์ (Penal Code) บัญญัติโทษที่จะลงโทษแก่ความผิด ที่เกี่ยวกับฐานบุกรุกไว้ในมาตรา 448 ถึงมาตรา 462 ซึ่งการลักษณะการบัญญัติคล้ายกับประมวล กฎหมายอาญาของอินเดีย (The Indian Penal Code) เพียงแต่มีข้อแตกต่างแค่เล็กน้อย ได้ดังนี้

มาตรา 448 ถึงมาตรา 462 บัญญัติโทษในความผิดฐานบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัย (House-trespass) ตามมาตรา 442 โดยแบ่งได้ดังนี้ คือโทษความผิดฐานบุกรุกเคหสถานกรณีทั่วไป มีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 3,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา 448 หากเป็นการบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัยเพื่อไปกระทำความผิดอันความผิดอื่นนั้นมิโทษประหารชีวิต ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกอย่างเข้มงวดไม่เกิน 10 ปี และมีโทษปรับตาม มาตรา 449 หรือหากเป็นการบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัย เพื่อไปกระทำความผิดซึ่งความผิดนั้นมิ

³² Stanley Yeo, Neil Morgan, Chan Wing Cheon. Supra note 28. p.7.

³³ Ong Eng Guan v. PP (1956) MLJ 44. In Stanley Yeo, Neil Morgan, Chan Wing Cheon. Supra note 28. p.494.

โทษจำคุกตลอดชีวิต ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษไม่เกิน 10 ปี และมีโทษปรับตามมาตรา 450 แต่หากเป็นการบุกรุกเคหาสนาที่พักอาศัยเพื่อไปกระทำความผิดอื่นแต่ความผิดนั้นมีโทษจำคุกที่มีโทษความผิดฐานลักทรัพย์ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษไม่เกิน 2 ปี และมีโทษปรับตามมาตรา 451 แต่หากเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี และมีโทษปรับตามมาตรา 451 ตอนท้าย และการบุกรุกเคหาสนาที่พักอาศัยอันได้กระทำลงภายหลังจากที่มีการเตรียมการที่จะทำร้ายร่างกาย ข่มขู่ หรือกักขังหน่วงเหนี่ยวผู้อื่น ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี และมีโทษปรับตามมาตรา 452

มาตรา 453 ถึงมาตรา 455 บัญญัติโทษในความผิดฐานซ่อนตัวอยู่ในเคหาสนาที่พักอาศัย (Lurking House-trespass) ตามมาตรา 443 และความผิดฐานบุกรุกโดยการทำลายเคหาสนาที่พักอาศัย (House-breaking) ตามมาตรา 445 โดยแบ่งได้ดังนี้ คือโทษในความผิดบุกรุกในกรณีทั่วไป มีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี และมีโทษปรับตามมาตรา 453 แต่ถ้าหากเป็นการซ่อนตัวอยู่ในเคหาสนาที่พักอาศัยหรือการบุกรุกโดยการทำลายเคหาสนาที่พักอาศัยเพื่อไปกระทำความผิดที่มีโทษความผิดฐานลักทรัพย์ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี และมีโทษปรับตามมาตรา 454 แต่หากเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี และมีโทษปรับตามมาตรา 454 ตอนท้าย และหากเป็นการซ่อนตัวในเคหาสนาหรือการบุกรุกโดยทำลายเคหาสนาอันได้กระทำลงภายหลังจากที่มีการเตรียมการที่จะทำร้ายร่างกาย ข่มขู่ หรือกักขังหน่วงเหนี่ยวผู้อื่น ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 2 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี และมีโทษปรับตามมาตรา 455

มาตรา 456 ถึงมาตรา 460 บัญญัติโทษในความผิดฐานซ่อนตัวอยู่ในเคหาสนาที่พักอาศัยในเวลากลางคืน (Lurking House-trespass by Night) ตามมาตรา 444 และความผิดฐานบุกรุกโดยการทำลายเคหาสนาที่พักอาศัยในเวลากลางคืน (House-trespass by Night) ตามมาตรา 446 โดยแบ่งได้ดังนี้ คือโทษในความผิดบุกรุกในกรณีทั่วไป มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี และมีโทษปรับตามมาตรา 456 แต่ถ้าหากเป็นการซ่อนตัวอยู่ในเคหาสนาที่พักอาศัยหรือการบุกรุกโดยการทำลายเคหาสนาที่พักอาศัยเพื่อไปกระทำความผิดที่มีโทษความผิดฐานลักทรัพย์ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี และมีโทษปรับตามมาตรา 457 แต่หากเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 2 ปี แต่ไม่เกิน 14 ปี และมีโทษปรับตามมาตรา 457 ตอนท้าย และหากเป็นการซ่อนตัวในเคหาสนาหรือการบุกรุกโดยทำลายเคหาสนาอันได้กระทำลงภายหลังจากที่มีการเตรียมการที่จะทำร้ายร่างกาย ข่มขู่ หรือกักขังหน่วงเหนี่ยวผู้อื่น ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 2 ปี แต่ไม่เกิน 14 ปี และมีโทษปรับตามมาตรา 458

นอกจากนี้ยังมีการกำหนดโทษกรณีเป็นการทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส หรือพยายามฆ่า หรือพยายามทำร้ายร่างกายในขณะที่มีการซ่อนตัวในเคหาสนาที่พักอาศัยในเวลา

กลางคืนหรือทำลายเคหสถานที่พักอาศัยในเวลากลางคืนซึ่งผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 3 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี และมีโทษปรับตามมาตรา 459 และหากความผิดฐานซ่อนตัวในเคหสถานที่พักอาศัยในเวลากลางคืนหรือทำลายเคหสถานที่พักอาศัยในเวลากลางคืนนั้นได้ร่วมกันทำลายหลายคน โดยไม่ว่าบุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือหลายคนได้ฆ่าหรือพยายามฆ่า หรือทำร้ายร่างกายผู้อื่น โดยรู้เห็นร่วมกันของผู้ที่ซ่อนตัวอยู่ในเคหสถานที่พักอาศัยในเวลากลางคืนหรือทำลายเคหสถานที่พักอาศัยในเวลากลางคืน มีระวางโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 3 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี และมีโทษปรับตามมาตรา 460

บทบัญญัติประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐสิงคโปร์แทบไม่มีความแตกต่างจากบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐอินเดีย ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่ากฎหมายของสาธารณรัฐสิงคโปร์ ได้กำหนดนิยามขอบเขตของคำว่าเข้าไปเอาไว้อย่างชัดเจน ว่าเป็นความรวมถึงการยื่นส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายผู้บุกรุกเข้าไป ทำให้ในอดีตศาลของสาธารณรัฐอินเดียจึงได้มีการตีความตามตัวอักษร ต่อมา สภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ ผู้คนให้ความสำคัญสภาพถิ่นที่อยู่อาศัยมากขึ้น มีการก่อสร้างบ้านเรือนเพิ่มเติมมากขึ้น ทำให้ผู้คนต่างมองว่าสิทธิในที่อยู่อาศัยไม่ได้มีเพียงแต่ต้องอยู่ข้างในตัวที่อยู่อาศัย ศาลจึงตีความขยายความคุ้มครองการเข้าไปให้กว้างกว่าเดิมเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคม

3.1.3 สาธารณรัฐฝรั่งเศส

ระบบกฎหมายซีวิลลอว์นั้นเริ่มเกิดขึ้นในประเทศภาคพื้นยุโรป ระบบกฎหมายนี้ให้ความสำคัญกับประมวลกฎหมาย (Code) เพื่อเป็นเหตุผลที่ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษร ที่พัฒนามาจากจารีตประเพณีที่ดั้งเดิม และเป็นสาธารณรัฐฝรั่งเศสเป็นประเทศแรกในภาคพื้นยุโรปที่จัดทำประมวลกฎหมาย และเป็นประมวลกฎหมายที่มีความทันสมัยและมีการนำไปใช้อย่างกว้างขวางสำหรับประเทศไทยเป็นที่ยอมรับว่าระบบกฎหมายของไทยเป็นระบบกฎหมายซีวิลลอว์ เนื่องจากการปฏิรูปกฎหมายไทยในรัชกาลที่ 5 เห็นว่ากฎหมายเดิมที่ไทยใช้อยู่ในขณะนั้นมีแนวโน้มไปในทางระบบกฎหมายของประเทศที่ใช้ประมวลกฎหมายอยู่แล้ว จึงเป็นการง่ายที่จะเปลี่ยนระบบกฎหมายไทยให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมาย³⁴

1) บทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัย

ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส (French Penal Code) ได้บัญญัติการกระทำอันเป็นความผิดฐานบุกรุกไว้ในหมวด 6 ว่าด้วยความผิดที่กระทำต่อสิทธิส่วนบุคคล (Offence Against Personality) หมวดย่อยที่ 1 ความผิดที่กระทบต่อความเป็นส่วนตัว (Offence Against Privacy) ในมาตรา 226-4 มาตรา 226-5 มาตรา 226-6 และมาตรา 226-7 เป็นบทบัญญัติเรื่องการกำหนดโทษ

³⁴ ศาลรัฐธรรมนูญ. (2564). *ระบบศาลคู่ (The Dual Court System)*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.constitutionalcourt.or.th/occ_web/download/article/article_20170124112453.pdf. [2564, 3 กรกฎาคม].

โดยมาตรา 226-4³⁵ บัญญัติว่า “การเข้าไปหรือการเข้ายึดครองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ที่อยู่อาศัยของผู้อื่น ด้วยวิธีการใช้กำลังคุกคาม ชูเชื้อ ใช้ความรุนแรง หรือข่มขู่ เว้นแต่มีอำนาจ กระทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นกระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกเป็นเวลา 1 ปี และปรับ เป็นเงิน 15,000 ยูโร”

มาตรา 226-5³⁶ บัญญัติไว้ความว่า “การพยายามกระทำความผิดตามมาตรา ก่อน ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน”

มาตรา 226-6³⁷ บัญญัติไว้ความว่า “ภายใต้บทบัญญัติมาตรา 226-1 และ มาตรา 226-2 การดำเนินการตามกฎหมายจะทำได้ต่อเมื่อมีการร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงาน โดยผู้เสียหาย ตัวแทน หรือผู้ที่ได้รับสิทธิตามกฎหมายมาจากผู้เสียหายเท่านั้น”

จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติความผิดฐานบุกรุกตามมาตรา 226-4 ถึงมาตรา 226-6 ข้างต้น ดังนั้นการกระทำที่มีลักษณะเป็นการบุกรุกโดยมิเจตนาเพื่อไปกระทำความผิดอื่นนั้น ตามกฎหมาย อาญาฝรั่งเศสจึงต้องพิจารณาบทบัญญัติความผิดฐานบุกรุกประกอบการพิจารณาเรื่องความผิด หลายบทหลายกระทง ในกรณีที่หลายความผิดให้พิพากษาลงโทษเฉพาะโทษที่หนักที่สุดแต่เพียง โทษเดียว โดยลักษณะของการกระทำความผิดซ้อนกันตามบทบัญญัตินี้ คือการที่บุคคล เดียวกันได้กระทำความผิดหลายอย่าง โดยที่ความผิดเหล่านั้นยังไม่มีคำพิพากษาถึงที่สุดแยกต่างหาก จากกัน ซึ่งจะเป็นเพราะผู้กระทำหลบหนีการดำเนินคดีหรือเป็นเพราะได้กระทำความผิดเหล่านั้น ต่อเนื่องกันในระยะเวลาดังนั้นไม่ทันที่จะมีการฟ้องร้องลงโทษความผิดแต่ละความผิดได้ก็ตาม³⁸

สำหรับการบุกรุกแล้วไปกระทำความผิดอีกฐานหนึ่งเป็นการกระทำความผิดซ้อน กรณีที่ต้องวินิจฉัยมีเพียงว่า ถ้าการซ้อนกันของความผิดนั้นเป็นการซ้อนกัน โดยแท้จริงก็ต้องถือว่าเป็นหลายกรรมต่างกัน แต่ถ้าการซ้อนกันของความผิดนั้นมิได้เป็นการซ้อนกัน โดยแท้จริงก็ต้อง ถือว่าเป็นกรรมเดียว ตามหลักเกณฑ์การกระทำความผิดซ้อนในทางความคิด การกระทำความผิดซ้อน ในทางความคิดเกิดขึ้นในทางกรณีที่มีการกระทำบางกรรมเป็นความผิด ส่วนกรรมอื่นเป็นเหตุที่ทำให้ โทษหนักขึ้นและการกระทำทั้งหมดรวมกันเป็นความผิดที่มีโทษหนักขึ้น หรืออีกกรณีคือการกระทำ

³⁵ Article 226-4 Entering or unlawfully occupying the residence of another by means of manoeuvres, threats, acts of violence or constraint, except where permitted by law, is punished by one year's imprisonment and a fine of €15,000.

³⁶ Article 226-5 Attempts to commit the offences set out under the present section are similarly punishable.

³⁷ Article 226-6 In the cases set out under articles 226-1 and 226-2, criminal proceedings may only be initiated on the complaint of the victim, his legal representative or the legal successor to his rights.

³⁸ สมจิตต์ สุขภมลาวัดฒนา. (2531). *ความผิดหลายบทหลายกระทง*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 38.

หลายกรรมนั้น แต่ละกรรมเป็นความผิดแยกไม่ได้เป็นหลายกระทงและการกระทำหลายกรรมนั้น ไม่เป็นความผิดต่างหากออกซึ่งมีโทษหนักกว่า แต่การกระทำเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันไปทางการกระทำ หรือโดยกฎหมาย หรือโดยเจตนา การกระทำหนึ่งเป็นวิธีการที่จะนำไปสู่การกระทำ อีกการกระทำหนึ่ง

แต่หากความผิดฐาน บุกรุกและความผิดอีกฐานหนึ่งมีความสัมพันธ์กัน ไปทางการกระทำ หรือโดยกฎหมาย หรือโดยเจตนา การกระทำหนึ่งเป็นวิธีการที่จะนำไปสู่การกระทำ อีกการกระทำหนึ่ง หรือการกระทำบางกรรมเป็นความผิด ส่วนกรรมอื่นเป็นเหตุที่ทำให้รับโทษหนักขึ้น เช่น การเข้าไปในเคหสถานที่พักอาศัยแล้วลักทรัพย์ เช่นนี้เป็นความผิดฐานบุกรุก และความผิดฐานลักทรัพย์ การกระทำทั้งหมดจึงเป็นกรรมเดียว ไม่แบ่งแยกกัน

3.2 ความผิดบุกรุกตามกฎหมายประเทศไทย

3.2.1 ความผิดบุกรุกตามกฎหมายไทย

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 33 บัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน

การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครองหรือการค้นเคหสถาน หรือที่โหลวมจะกระทำมิได้ เว้นแต่คำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ³⁹

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 โดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา 77 ได้กำหนดแนวทางในการร่างการตรา การปรับปรุงและการยกเลิกกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดความผิดอาญาในวรรคท้าย

มาตรา 77 วรรคท้าย ของรัฐธรรมนูญ วางหลัก ให้การกำหนดโทษอาญาควรมีเฉพาะกรณี ความผิดร้ายแรงเท่านั้น โดยทั่วไปแล้ว ความผิดอาญาร้ายแรงมักมีลักษณะเป็นการก่ออันตราย ต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ในหลายประเทศนั้นใช้อัตราโทษเป็นตัวชี้วัดความร้ายแรง ดังนั้น ในการกำหนดโทษอาญาจึงควรมีเฉพาะกรณีความผิดร้ายแรง เพราะบุคคลย่อมไม่สมควรถูกลงโทษหาก การกระทำไม่ถึงเป็นความผิดอาญา รวมไปถึงความผิดเล็กน้อยที่ไม่มีความรุนแรงอีกด้วย มิเช่นนั้น การลงโทษทางอาญาย่อมเป็นการใช้กฎหมายรังแกผู้บริสุทธิ์ซึ่งเป็นการทำลายความยุติธรรม เจตนารมณ์ และความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย

³⁹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.

แม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 วรรคท้ายได้วางหลักให้พึงกำหนดโทษอาญาควรเฉพาะความผิดร้ายแรง แต่ตามความเป็นจริง ความผิดเล็กน้อยหรือความผิดที่มีลักษณะของการกระทำไม่มีความผิดอาญาหลายประการยังคงถูกบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญา แต่จัดหมวดหมู่ไว้ในประเภทของการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบ หรือความผิดทางปกครองย่อมสอดคล้องกับหลักประกันของกฎหมายอาญาที่ลงโทษแต่เฉพาะการกระทำที่เป็นความผิดอาญาและเจตนารมณ์ของกฎหมายอาญาที่มุ่งคุ้มครองการอยู่ร่วมกันในสังคมให้เป็นไปโดยสงบเรียบร้อย⁴⁰

จะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 จะกล่าวถึงเรื่องการคุ้มครองเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของบุคคลและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 33 ในเรื่องของความเป็นส่วนตัวในเรื่องเคหสถานที่พักอาศัย ซึ่งเหตุผลที่ผู้เขียนศึกษาประเด็นนี้เพราะว่า อย่างเช่นกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้เข้าไปกระทำความผิดโดยได้เข้าไปในห้องทำงานหมอบ ห้องส่วนตัว ที่ส่วนตัว แต่ถ้ามีการเข้าไปทำร้ายจะเอาความผิดฐานบุกรุกธรรมดาไปใช้ไม่ได้ เพราะเป็นที่พิเศษ

ราชอาณาจักรไทยก็ได้มีการบัญญัติความผิดฐานบุกรุกไว้เช่นกัน โดยปัจจุบันปรากฏอยู่ตามประมวลกฎหมายอาญา บัญญัติอยู่ในภาค 2 ลักษณะ 12 หมวด 8 ตั้งแต่มาตรา 362-มาตรา 365 โดยที่มาตรา 362 ถึงมาตรา 364 เป็นบทบัญญัติฐานความผิด มาตรา 365 เป็นเหตุฉกรรจ์ของความผิดมาตรา 362 ถึงมาตรา 364 ส่วนมาตรา 366 เป็นข้อบัญญัติทางพิจารณา จึงศึกษารายละเอียดดังนี้

3.2.2 ลักษณะของการบุกรุก

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 362, มาตรา 363 และมาตรา 364 เป็นบทบัญญัติว่าด้วยฐานความผิดอันเกี่ยวกับการบุกรุกทั้งสิ้น โดยอธิบายลักษณะของการกระทำที่เป็นความผิดบุกรุกได้ดังนี้

- 1) การเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นเพื่อถือการครอบครอง หรือเข้าไปกระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น โดยปกติสุข (มาตรา 362)
- 2) การยกย้ายหรือทำลายเครื่องหมายเขตแห่งอสังหาริมทรัพย์ (มาตรา 363)
- 3) การเข้าไปอยู่หรือซ่อนตัวโดยไม่ยอมออกจากเคหสถาน (มาตรา 364)

⁴⁰ สุภัสสรี เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2561). กฎหมายอาญาเพื่อ: Over Criminalization. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 44 (2), หน้า 9-33.

3.2.3 สิ่งทีกฎหมายประสงค์จะคุ้มครองในความผิดบุกรุก

สิ่งทีกฎหมายประสงค์จะคุ้มครอง (Legal Interest) สำหรับความผิดบุกรุกนั้น จะเห็นว่าความผิดบุกรุกเป็นความผิดต่อการครอบครองพื้นที่และสถานที่อันประกอบด้วยการกระทำทีเป็นการละเมิดต่อสิ่งสำคัญ 2 ประการ คือ

1) การกระทำทีละเมิดต่อความสงบสุขของการดำรงชีวิตในพื้นที่ส่วนตัวโดยปกติสุขของมนุษย์ คืออสังหาริมทรัพย์ และ

2) การกระทำทีละเมิดต่อ “สิทธิเข้าบ้าน” ความสงบสุขในการใช้ชีวิตในสถานที่อันเป็นที่รโหฐาน คือ เคคสถานที่พักอาศัยของมนุษย์

3.2.4 องค์ประกอบทีกฎหมายบัญญัติสำหรับความผิดบุกรุก

องค์ประกอบทีกฎหมายบัญญัติสำหรับความผิดฐานบุกรุกจำแนกตามบทบัญญัติแต่ละมาตราได้ดังนี้

ความผิดบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 362

มาตรา 362 บัญญัติว่า “ผู้ใดเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นเพื่่อถือการ ครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือเข้าไป กระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ ของเขาโดยปกติสุข ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรานี้บัญญัติขึ้นเพื่่อการกระทำอันเป็นความผิด 2 ประการ คือ

1) เข้าไปเพื่่อแย่งการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น และ

2) เข้าไปกระทำการรบกวนการครอบครองของผู้อื่น⁴¹

จะเห็น ได้ว่าความผิดทั้งสองนี้มีข้อแตกต่างกันอยู่ คือความผิดประการแรกผู้กระทำจะต้องมีเจตนาพิเศษเพื่่อแย่งการครอบครอง ส่วนความผิดประการที่สองไม่ต้องมีเจตนาพิเศษ

เจตนาพิเศษ คือ มูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิด เจตนาพิเศษเป็นคนละกรณีกับเจตนาธรรมดา เจตนาธรรมดาคือประสงค์ต่อผลหรือถึงเห็นผล ความผิดใดกฎหมายต้องเจตนาพิเศษก็จะมีบัญญัติถ้อยคำทีแสดงว่าเป็นเจตนาพิเศษไว้ในองค์ประกอบของความผิดนั้น ๆ โดยตรง เช่น คำว่า โดยทุจริต ถือว่าเป็นเจตนาพิเศษ⁴²

⁴¹ คณิศ ณ นคร. (2553). *กฎหมายอาญาภาคความผิด* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: วิญญูชน. หน้า 256.

⁴² วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา. (2564). *กฎหมายกับวิชาชีพพยาบาล*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://base.bcnpy.ac.th/elearning/laws/C001.htm>. [2564, 22 มิถุนายน].

ความคิดประการแรก องค์ประกอบของความผิดมี ดังนี้

องค์ประกอบภายนอก

- 1) เข้าไป
- 2) ในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น

องค์ประกอบภายใน

- 1) เจตนา
- 2) เพื่อถือการครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

“การกระทำ” คือ การเข้าไป และการเข้าไป คือ เป็นลักษณะของการกระทำอันเป็นความคิดตามมาตรานี้ หมายถึง ตัวผู้กระทำต้องล่วงล้ำเข้าไปโดยจะล่วงล้ำเข้าไปทางพื้นดิน หรือทางใต้ดิน หรือทางอากาศก็ได้ และไม่จำเป็นว่าตัวผู้กระทำความผิดจะต้องล่วงล้ำเข้าไปทั้งตัวหรือส่วนใหญ่ของร่างกาย เพียงแต่ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายของผู้กระทำ เช่น เท้า ศีรษะ ล่วงล้ำเข้าไปก็ถือว่าเป็นการเข้าไปตามความหมายของการเข้าไปแล้ว เช่น เอื้อมมือเข้าไป⁴³ เค็ดดอกไม้ หรือชะโงกหน้าเข้าไปก็เป็นการบุกรุกได้

คำว่า “เข้าไป” ไม่จำเป็นว่าส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายต้องล่วงล้ำเข้าไปแต่อย่างใด เช่น จำเลยใช้ไม้กระดานตีขวางทับประตูห้องที่ของโจทก์ครอบครองในขณะที่โจทก์ไม่อยู่ และปิดห้องไว้ ทำให้โจทก์เข้าห้องไม่ได้ เป็นการล่วงล้ำเข้าไปในอำนาจครอบครองของโจทก์แล้ว อีกตัวอย่างเช่น จำเลย ใส่กุญแจห้องที่โจทก์เช่าทำให้โจทก์เข้าใช้ห้องที่พิพาทไม่ได้⁴⁴ ถือเป็นความผิดฐานบุกรุก

ในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น การเข้าไปจะต้องเข้าไปในในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น ดังนั้น หากเป็นการเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของตนเองแต่ผู้อื่นครอบครองอยู่ก็ไม่อาจเป็นความผิดตามบทบัญญัตินี้ได้⁴⁵ เช่น การครบกำหนดเช่าที่ดินตามสัญญาเช่า แต่ผู้เช่าไม่ส่งมอบการครอบครองที่ดินคืนแก่ผู้ให้เช่า ผู้ให้เช่าจึงเข้าครอบครองที่ดินโดยพลการ การกระทำของผู้ให้เช่าแม้ไม่มีอำนาจจัดการเองได้ในทางแพ่ง แต่ในทางอาญาผู้ให้เช่าจะไม่มีควมรับผิดชอบตามบทบัญญัตินี้ เพราะเป็นการเข้าถือการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของตนเอง คือกฎหมายจำกัดวัตถุที่ถูกระทำต่อว่าต้องเป็นอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น⁴⁶

⁴³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2768/2540.

⁴⁴ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1/2512 (ป).

⁴⁵ สมเกียรติ รัชมิฎฐา. (2539). *ความคิดต่อเนื่อง: ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดฐานบุกรุก*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 43.

⁴⁶ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5396/2549.

อสังหาริมทรัพย์ มีความหมายตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 139 ได้แก่ ที่ดินกับทรัพย์อันติดอยู่กับที่ดิน หรือประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดินนั้น และหมายความรวมถึงสิทธิ ทั้งหลายอันเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นด้วย⁴⁷ แต่โดยสภาพของความผิดคำว่าอสังหาริมทรัพย์ ในที่นี้คงหมายความรวมถึงเฉพาะสิ่งที่มีรูปร่างซึ่งอาจมีการเข้าไปได้ ส่วนสิทธิอันเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ ในที่ดินนั้นเป็นเรื่องของนามธรรมไม่มีตัวตน จะมีการเข้าไปไม่ได้ อสังหาริมทรัพย์ตามความผิด ประการแรกนี้จำกัดว่าต้องเป็นของผู้อื่น ถ้าเป็นของตนเองหรือผู้อื่นเป็นเจ้าของร่วมอยู่ด้วย ไม่อยู่ในความหมายนี้ ดังนั้น เจ้าของร่วมเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ที่ตนมีกรรมสิทธิ์ร่วมกับผู้อื่น ก็ไม่ผิดตามความผิดแรกนี้

คำว่า “ผู้อื่น” จะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ เช่น กระทรวง ทบวง กรม ดังนั้น ทรัพย์สินของแผ่นดินบางอย่างรวมทั้งอสังหาริมทรัพย์ กระทรวง ทบวง กรม จึงอาจถือ กรรมสิทธิ์ได้ ซึ่งหากเป็นกรณีนี้ก็ต้องถือว่าอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นอสังหาริมทรัพย์ที่มีเจ้าของ อันอาจถูกบุกรุกได้

เจตนา ผู้กระทำจะต้องมีเจตนาในการเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นและต้องรู้ ข้อเท็จจริงด้วยว่าอสังหาริมทรัพย์เป็นของผู้อื่น เพื่อการครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมด หรือแต่บางส่วน เป็นเจตนาพิเศษในการกระทำผิดคือนอกจากผู้กระทำจะมีเจตนาธรรมดาแล้ว ก็จะต้องมีเจตนาพิเศษเพื่อถือการครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วนด้วย จึงจะเป็นความผิด ในกรณีที่ผู้กระทำมีเจตนาพิเศษดังที่กฎหมายกำหนดแล้ว การกระทำเป็น ความผิดสำเร็จในขณะที่ผู้กระทำได้เข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น ส่วนการที่จะได้ครอบครอง อสังหาริมทรัพย์นั้นหรือไม่สำคัญ เจตนาพิเศษนี้ก็จะต้องดูจากการกระทำ เช่น เข้าไปปลูกบ้าน หรือปลูกพืช ก็เห็นได้ว่ามีเจตนาพิเศษเช่นนั้น หากผู้กระทำมิได้มีเจตนาพิเศษเพื่อถือการครอบครอง เช่น เพียงเดินผ่านหรือเข้าไปเลี้ยงสัตว์ ก็ไม่เป็นความผิด แต่อาจจะเป็นความผิดฐานบุกรุกตาม ความผิดที่สองได้ ถ้าเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้

ความผิดประการที่สอง เข้าไปกระทำการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ องค์ประกอบของความผิด มีดังนี้

⁴⁷ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์. มาตรา 139 บัญญัติว่า “อสังหาริมทรัพย์ หมายความว่า ที่ดินและทรัพย์ อันติดอยู่กับที่ดินมีลักษณะเป็นการถาวรหรือประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดินนั้น และหมายความรวมถึงทรัพย์สินอันเกี่ยวกับที่ดิน หรือทรัพย์อันติดอยู่กับที่ดินหรือประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดินนั้นด้วย”.

องค์ประกอบภายนอก

1) เข้าไป

2) กระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของเขา โดยปกติสุข

องค์ประกอบภายใน

เจตนา คือการที่ผู้กระทำรู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิดว่าอสังหาริมทรัพย์นั้นมีผู้ครอบครองอยู่ และผู้กระทำต้องการเข้าไปกระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองของเขาโดยปกติสุข ถ้าเกิดผลเป็นการรบกวนแล้วเข้าองค์ประกอบความผิด เช่น ไล่กุญแจห้องมิให้ผู้เช่าห้องเข้าห้องได้ งดกุญแจห้องเข้าไป หรือขนเหล็กและไปพลาสติกไปวางไว้ทั้งชั้นบนและชั้นล่างในห้องที่ผู้เช่าอาศัยอยู่ เหล่านี้ถือว่าเป็นการกระทำอันเป็นการรบกวนการครอบครอง แต่ถ้าเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์แล้วมิได้กระทำการอันใดอันเป็นการรบกวนการครอบครองก็ไม่ผิด

“เจตนาเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น” คือการที่ผู้กระทำรู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิดว่าอสังหาริมทรัพย์เป็นของผู้อื่น และผู้กระทำต้องการเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นนั้น

“เพื่อถือการครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน” การเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นจะต้องกระทำโดยมีมูลเหตุชกแจงใจในอันที่จะได้มาซึ่งการครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้น มิใช่เป็นเพียงการผ่านเข้าไปโดยไม่มีเหตุใด ๆ⁴⁸

เจตนา ได้แก่ เจตนา ตามมาตรา 59 วรรคสอง⁴⁹ ความผิดเกี่ยวกับการการรบกวนการครอบครองนี้ ผู้กระทำไม่ต้องมีเจตนาพิเศษแต่อย่างใดหากกระทำไปโดยประสงค์จะรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์แล้ว ก็เป็นความผิดฐานบุกรุกได้ แต่ถ้าผู้กระทำไม่มีเจตนาเช่นนั้น ก็ไม่เป็นความผิดตามมาตรา 59 และความผิดตามมาตรา 59 เป็นความผิดอันยอมความได้ โจทก์มิได้ร้องทุกข์และฟ้องคดีเอง เมื่อกำหนดสามเดือนนับแต่วันรู้เรื่องความผิดและตัวผู้กระทำความผิด

⁴⁸ ประดิษฐ์ สิงห์ทัศน์. (2522). *ความผิดฐานบุกรุก*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 37.

⁴⁹ ประมวลกฎหมายอาญา. มาตรา 59 วรรคสอง บัญญัติว่า “กระทำโดยเจตนา” ได้แก่กระทำโดยรู้สำนึกในการที่กระทำและในขณะที่เดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น”.

ความผิดบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 363

มาตรา 363 บัญญัติว่า “ผู้ใดเพื่อถือเอาอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นเป็นของตน หรือของบุคคลที่สาม ยักย้ายหรือทำลายเครื่องหมายเขตแห่งอสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ความผิดตามมาตรานี้มีองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบภายนอก

1) ยักย้าย หรือทำลาย

ยักย้ายหรือการทำลาย เป็นลักษณะของการกระทำความผิด การยักย้าย คือการทำให้เคลื่อนที่จากที่เดิมไปอยู่อีกที่หนึ่ง เช่น ถอนหลักเขตที่ดินจากที่เดิมแล้วนำไปปักไว้อีกที่หนึ่ง ทำลาย คือ ทำให้หมดสิ้นไป⁵⁰ เช่น ทบหลักเขตที่ดินให้แตกละเอียด

2) เครื่องหมายเขตแห่งอสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

เครื่องหมายเขตแห่งอสังหาริมทรัพย์ หมายถึง สิ่งที่ปลูกปักหรือทำไว้บนพื้นดิน หรือสิ่งที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติเพื่อแสดงเขตของที่ดินที่บุคคลมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง หรืออาจเป็นหลักเขตที่เจ้าพนักงานที่ดินปักไว้ หรือเครื่องหมายอื่นใด เช่น รั้ว เสาปูน กำแพง คู⁵¹

องค์ประกอบภายใน

1) เจตนา ได้แก่ เจตนา ตาม มาตรา 59 วรรคสอง ประกอบกับผู้กระทำต้องรู้ข้อเท็จจริงด้วยว่า สิ่งที่ดินยักย้ายหรือการทำลายนั้นเป็นเครื่องหมายเขตแห่งอสังหาริมทรัพย์

2) เพื่อถือเอาอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นเป็นของตนหรือของบุคคลที่สามเจตนา⁵¹ ผู้กระทำต้องมีเจตนาพิเศษเพื่อถือเอาอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นเป็นของตนหรือของบุคคลที่สามเจตนา

ความผิดบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 364

มาตรา 364 บัญญัติว่า “ผู้ใดโดยไม่มีเหตุอันสมควร เข้าไปหรือซ่อนตัวอยู่ในเคหสถาน อาคารเก็บรักษาทรัพย์หรือสำนักงานในความครอบครองของผู้อื่น หรือไม่ยอมออกไปจากสถานที่ เช่นว่านั้นเมื่อผู้มีสิทธิที่จะห้ามมิให้เข้าไปได้ไล่ให้ออก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

⁵⁰ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3597/2531.

⁵¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1353/2508.

ความผิดตามมาตรา ๓๖๒ นี้มีองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบภายนอก

1) เข้าไปซ่อนตัวอยู่ หรือ ไม่ยอมออกเมื่อผู้มีสิทธิที่จะห้ามมิให้เข้าไปได้ไล่ให้ออก

หมายถึง ลักษณะของการกระทำที่เป็นความผิดตามมาตรา ๓๖๒ นี้ คือ เข้าไปหรือซ่อนตัว คือเป็นความผิดสำเร็จเมื่อส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายได้รู้กล้าเข้าไป การเข้าไปตามมาตรา ๓๖๒ นี้เป็นการเข้าไปโดยไม่มีเหตุอันสมควร มิใช่เข้าไปเพื่อการแย่งการครอบครอง⁵² ถ้าเข้าไปโดยเจตนาเพื่อถือครอบครองก็เป็นความผิดตามมาตรา 362 ไม่ใช่มาตรา 364 นี้

ไม่ยอมออกเมื่อผู้มีสิทธิที่จะห้ามมิให้เข้าไปได้ไล่ให้ออกเช่นว่านั้น คือ การเข้าไปยังไม่เป็นความผิด อาจเพราะได้รับความยินยอมหรือได้รับอนุญาตให้เข้าไปในนั้นได้แต่จะเป็นความผิดต่อเมื่อผู้มีสิทธิที่จะห้ามมิให้เข้าไปได้ไล่ให้ออก แล้วไม่ยอมออก ผู้มีสิทธิที่จะห้ามมิให้เข้าไปได้แก่ ผู้ครอบครองสถานที่นั้น อาจเป็นเจ้าของบ้าน ผู้เช่า ผู้รักษาสถานที่นั้นก็ได้⁵³

2) ในเคหสถาน อาคารเก็บรักษาทรัพย์หรือสำนักงานในความครอบครองของผู้อื่น

ความผิดตามมาตรา ๓๖๒ นี้ วัตถุที่ถูกกระทำคือ การกระทำตามที่กล่าวมาต้องเป็นการเข้าไปซ่อนตัวอยู่ หรือ ไม่ยอมออก จะเป็นความผิดต่อเมื่อกระทำต่อเคหสถาน อาคารเก็บรักษาทรัพย์ หรือสำนักงานซึ่งต้องอยู่ในความครอบครองผู้อื่น

(1) เคหสถาน มาตรา 1 (4) หมายความว่า เคหสถาน หมายความว่า ที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัย เช่น เรือน โรง เรือ หรือแพ ซึ่งคนอยู่อาศัย และให้หมายความรวมถึงบริเวณของที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยนั้นด้วย จะมีรั้วล้อมหรือไม่ก็ตาม⁵⁴ คำว่า เคหสถาน จึงมีความหมายได้ 2 นัย คือ (1) ที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัย (2) บริเวณที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยนั้นด้วยจะมีรั้วล้อมรอบหรือไม่ก็ตาม ความหมายแรก ที่ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัย เช่น เรือน โรง แพ ที่คนอาศัยอยู่ จะเห็นว่าเคหสถานนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นอสังหาริมทรัพย์เสมอไป แต่หมายถึง สงหาริมทรัพย์ด้วยเช่น เรือน โรง แพ ที่สำคัญต้องเป็นที่อยู่อาศัย หมายถึง ต้องเป็นที่หลับนอนตามปกติมิใช่ชั่วคราว แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าต้องอยู่อย่างถาวร ที่พักคนงานก่อสร้างไว้อยู่อาศัยระหว่างการก่อสร้างถือว่าเป็นเคหสถานเหมือนกัน ห้องแถวที่เช่าเก็บของแต่มีคนนอนเฝ้าประจำก็เป็นเคหสถานเช่นกัน ความหมายที่สอง บริเวณที่

⁵² คณิต ณ นคร. อ่างแล้ว เจริญรอดที่ 41. หน้า 256.

⁵³ คณิต ณ นคร. อ่างแล้ว เจริญรอดที่ 41. หน้า 256.

⁵⁴ ประมวลกฎหมายอาญา. มาตรา 1 (4) บัญญัติว่า “เคหสถาน” หมายความว่า ที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัย เช่น เรือน โรง เรือ หรือแพ ซึ่งคนอยู่อาศัย และให้หมายความรวมถึงบริเวณของที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยนั้นด้วย จะมีรั้วล้อมหรือไม่ก็ตาม.

ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยนั้นด้วยจะมีรั้วล้อมรอบหรือไม่ก็ตาม หมายถึงบริเวณโดยรอบของเคหสถาน ไม่ว่าจะเป็นที่ดิน ลานบ้าน สนามหญ้า หรือบริเวณบ้าน ก็ยังเป็นเคหสถานที่เหมือนกัน

(2) อาคารเก็บรักษาทรัพย์ หมายถึง สิ่งสร้างขึ้นเพื่อเก็บรักษาทรัพย์ จะมีขนาดเล็กใหญ่ไม่สำคัญ เช่น โรงพักสินค้า คลังสินค้า โกดังเก็บสินค้า เป็นต้น

(3) สำนักงาน หมายถึง สถานที่ทำงานหรือประกอบธุรกิจ จะเป็นของเอกชนหรือทางราชการก็ได้

3) ในความครอบครองของผู้อื่น โดยไม่มีเหตุอันสมควร

การเข้าไปช้อนตัวอยู่ หรือไม่ยอมออกไปนั้น ผู้กระทำทำไปโดยไม่มีเหตุอันสมควร กล่าวคือไม่มีอำนาจหรือไม่มีสิทธิที่จะกระทำเช่นนั้นได้ เช่น การเข้าไปทำร้ายผู้อื่นในบ้าน หรือในเคหสถานถือว่าเป็นการเข้าไปโดยไม่มีเหตุอันสมควร⁵⁵

องค์ประกอบภายใน

เจตนา ตามมาตรานี้เป็นเจตนาธรรมดา คือ ผู้กระทำจะต้องรู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิดด้วยว่าสถานที่นั้นเป็นเคหสถาน อาคารเก็บรักษาทรัพย์หรือสำนักงานในความครอบครองของผู้อื่น ถ้าผู้กระทำความผิดสำคัญในข้อเท็จจริง

ความผิดบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 365

มาตรา 365 บัญญัติว่า “ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 362 มาตรา 363 หรือมาตรา 364 ได้กระทำ

- (1) โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย
- (2) โดยมีอาวุธหรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป หรือ
- (3) ในเวลากลางคืน

ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

บทบัญญัติในมาตรานี้ทำให้ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 362 มาตรา 363 หรือมาตรา 364 ต้องรับโทษหนักขึ้น ถ้าได้กระทำความผิดดังนี้

- (1) โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย

“โดยใช้กำลังประทุษร้าย” ตามคำนิยามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (6) “ใช้กำลังประทุษร้าย” หมายความว่า ทำการประทุษร้ายแก่กายหรือจิตใจของบุคคล ไม่ว่าจะทำด้วยใช้แรงกายภาพหรือด้วยวิธีอื่นใด และให้หมายความรวมถึงการกระทำใด ๆ ซึ่งเป็นเหตุให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ ไม่ว่าจะโดยใช้ยาทำให้มึนเมา สะกดจิต หรือใช้วิธีอื่นใด อันคล้ายคลึงกัน

⁵⁵ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2451/2545.

(2) โดยมีอาวุธหรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป

คำว่า “โดยมีอาวุธ” ตามนิยามในมาตรา 1(5) แห่งประมวลกฎหมายอาญาว่า “อาวุธ” หมายความว่ารวมถึงสิ่งซึ่งไม่เป็นอาวุธโดยสภาพ แต่ซึ่งได้ใช้หรือเจตนาจะใช้ประทุษร้ายร่างกายถึงอันตรายสาหัสอย่างอาวุธ

ผู้เจตนาจะใช้กำลังประทุษร้าย ไม่จำเป็นว่าต้องเป็นการผู้เจตนาจะใช้กำลังประทุษร้ายในทันทีทันใด ดังนั้นแม้จะผู้เจตนาจะใช้กำลังประทุษร้ายภายหลังก็เป็นความผิดตามมาตรานี้ได้ และไม่จำเป็นว่าต้องเป็นการผู้เจตนาต่อผู้ครอบครองโดยตรง อาจเป็นการกระทำต่อบุคคลที่สามเพื่อประโยชน์ในการบุกรุกก็ได้

(3) ในเวลากลางคืน

คำว่า “ในเวลากลางคืน” มีความหมายตามมาตรา 1 (11) แห่งประมวลกฎหมายอาญาว่า “กลางคืน” หมายความว่า เวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น

จากบทบัญญัติมาตรา 365 อันเป็นบทเหตุฉุกเฉินของความผิดฐานบุกรุกตามมาตรา 362 ถึงมาตรา 364 นั้น กำหนดให้การกระทำความผิดบุกรุกตามสามประการดังกล่าวข้างต้นให้ต้องรับโทษหนักขึ้น ซึ่งหากเป็นการบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัยที่ต้องตามมาตรา นี้ เช่น การบุกรุกที่ผู้กระทำความผิดเจตนาทำร้ายร่างกายหรือเจตนาฆ่าผู้อื่น เช่นนี้การกระทำของผู้กระทำความผิดจะต้องตามบทบัญญัติในอนุมาตรา 1 หรือหากมีอาวุธไปใช้เพื่อประโยชน์ในการบุกรุกหรือเพื่อประโยชน์ในการทำอันตรายแก่ร่างกาย เช่น ใช้สายไฟที่ตัดจากสายพดลมต่อปลั๊กไฟในบ้านเข้าไปที่บริเวณหัวไหล่และต้นแขนขวาของผู้เสียหาย⁵⁶ ผู้กระทำความผิดก็ต้องมีความรับผิดชอบตามบทบัญญัติในอนุมาตรา 2 หรือการบุกรุกที่ผู้กระทำความผิดเจตนากระทำความผิดซึ่งผู้กระทำความผิดบุกรุกเข้าไปในเวลากลางคืน เช่นนี้ต้องรับผิดชอบตามบทบัญญัติในอนุมาตรา 3

มีแนวตัวอย่างคำพิพากษา ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2768/2540 วินิจฉัยว่า การที่จำเลยกระชากลากผู้เสียหายออกมาจากบริเวณที่ผู้เสียหายยืนอยู่ใต้ชายคาบ้านของผู้เสียหาย แม้จำเลยจะยืนอยู่นอกบริเวณบ้านของผู้เสียหาย แต่จำเลยก็ต้องเอื้อมมือเข้าไปภายในบริเวณบ้านของผู้เสียหาย เพื่อจับและนุดกระชากลากตัวผู้เสียหายออกไป การเอื้อมมือเข้าไปนุดกระชากจากตัวผู้เสียหายออกไปในลักษณะนี้ ถือได้ว่าจำเลยเข้าไปกระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้เสียหายโดยปกติสุข และโดยใช้กำลังประทุษร้าย เข้าองค์ประกอบแห่งความผิดฐานบุกรุกตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 362 และมาตรา 365 (1) แล้ว⁵⁷

⁵⁶ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6431/2545.

⁵⁷ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2768/2540.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2616/2553 วินิจฉัยว่า การที่จำเลยเข้าไปในบ้านผู้เสียหาย เพื่อบอกให้ผู้เสียหายเบาวิทุที่เบิดเสียงดังหรือการที่จำเลยเข้าไปหา นาง ก. นั้น ถือว่ามีเหตุอันสมควร การเข้าไปของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดฐานบุกรุก แต่เมื่อผู้เสียหายไล่ให้จำเลยออกจากบ้านแล้ว จำเลยก็ไม่มีสิทธิที่จะอยู่อีก การที่จำเลยยังคงอยู่และใช้อาวุธมีดแทงผู้เสียหาย จำเลยจึงมีความผิดฐานบุกรุกโดยใช้กำลังประทุษร้าย มีอาวุธมีดและกระทำในเวลากลางคืน⁵⁸

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5613/2550 วินิจฉัยว่า จำเลยที่ 1 และที่ 4 เข้าไปชกต่อย น. บริเวณแคว้นหน้าบ้านของ ล. ผู้เสียหาย ซึ่งเป็นมารดาของ น. จำเลยที่ 2 และที่ 3 ซึ่งมีอาวุธมีดเข้าไปช่วยจำเลยที่ 1 และที่ 4 น. วิ่งเข้าไปในบ้านของผู้เสียหาย จำเลยทั้งสี่วิ่งตามเข้าไปโดยมีเจตนาทำร้าย น. แม้เป็นการกระทำที่ต่อเนื่องจากการที่จำเลยทั้งสี่ทำร้าย น. มาก่อน แต่เมื่อผู้เสียหายไล่ให้จำเลยทั้งสี่ออกจากบ้าน จำเลยทั้งสี่ก็ออกจากบ้านทันที จะถือว่าเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้เสียหายโดยปกติสุขยังไม่ได้ แต่ถือได้ว่าเป็นการเข้าไปในบ้านโดยไม่มีเหตุอันสมควร โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยมีอาวุธ และโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป จึงมีความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 364 และมาตรา 365 (1) (2)⁵⁹

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3797/2543⁶⁰ วินิจฉัยว่า พฤติการณ์ที่จำเลยเข้าไปในบ้านโจทก์ แม้เดิมจะเคยเข้าไปอันเป็นการถือวิสาสะทำให้ไม่เป็นความผิด แต่เมื่อโจทก์กับสามีไล่ให้ออกจากบ้าน จำเลยไม่ยอมออก ลากตัวออกไปยังกลับเข้ามาอีก จึงเป็นความผิดฐานบุกรุกเคหสถานในเวลากลางคืน ส่วนในวันรุ่งขึ้น (วันที่ 10 มิถุนายน 2537) จำเลยเข้าไปในบ้านโจทก์อีก โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าโจทก์หรือสามีโจทก์อนุญาต จึงเป็นความผิดฐานบุกรุกเคหสถานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 364 อีกกระทงหนึ่ง ตามเอกสารการร้องทุกข์ได้ระบุข้อความว่า “และต่อมาในวันรุ่งขึ้น เวลาประมาณ 7.00 นาฬิกา จำเลยได้มาที่บ้านอีกครั้ง พร้อมกับได้พูดยืนยันตามที่ได้พูดเมื่อคืนเป็นความจริง” จากข้อความดังกล่าวแสดงว่าโจทก์ได้แจ้งความร้องทุกข์เกี่ยวกับความผิดฐานบุกรุกเคหสถานในวันที่ 10 มิถุนายน 2537 แล้ว โดยโจทก์ไม่จำต้องระบุถึงมาตราความผิดแต่ประการใด

3.2.5 โทษ

โทษสำหรับการกระทำความผิดฐานบุกรุก มีบัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา ดังนี้

มาตรา 362 บัญญัติว่า “ผู้ใดเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นเพื่อถือการครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือเข้าไป กระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนการ

⁵⁸ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2768/2540.

⁵⁹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5613/2550.

⁶⁰ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3797/2543.

ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ ของเขาโดยปกติสุข ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ความผิดตามมาตรา 362 มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับ ไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 363 บัญญัติว่า “ผู้ใดเพื่อถือเอาอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นเป็นของตน หรือของบุคคลที่สาม ยักยอกหรือทำลายเครื่องหมายเขตแห่งอสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ความผิดตามมาตรา 363 มีโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 364 บัญญัติว่า “ผู้ใดโดยไม่มีเหตุอันสมควร เข้าไปหรือซ่อนตัวอยู่ในเคหสถาน อาคารเก็บรักษาทรัพย์หรือสำนักงานในความครอบครองของผู้อื่น หรือไม่ยอมออกไปจากสถานที่ เช่นว่านั้นเมื่อผู้มีสิทธิที่จะห้ามมิให้เข้าไปได้ไล่ให้ออก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ความผิดตามมาตรา 364 มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 365 บัญญัติว่า “ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 362 มาตรา 363 หรือมาตรา 364 ได้กระทำ

- (1) โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย
- (2) โดยมีอาวุธหรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป หรือ
- (3) ในเวลากลางคืน

ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

ความผิดตามมาตรา 365 มีโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

จึงสรุปได้ว่า เมื่อผู้เขียนศึกษาถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความผิดฐานบุกรุกเคหสถาน ซึ่งความครอบคลุมของบทบัญญัติกฎหมายไทยเปรียบเทียบกับบทกฎหมายต่างประเทศแล้ว เห็นได้ว่าบทบัญญัติที่มีลักษณะเป็นการกำหนดความผิดอาชญาฐานบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัยของไทย ไม่มีการแบ่งแยกออกจากฐานความผิดบุกรุกทั่วไปมีเฉพาะเอาไว้เหมือนอย่างเช่นในบทกฎหมายของสาธารณรัฐอินเดีย สาธารณรัฐสิงคโปร์ และสาธารณรัฐฝรั่งเศส เพราะเจตนารมณ์ของประเทศดังกล่าวนี้ต้องการป้องกันการรบกวนในสถานที่ดังกล่าวอันเป็นสถานที่ที่บุคคลเชื่อว่า

เป็นสถานที่ที่เดียวที่มีความอิสระ ความเป็นส่วนตัวของเจ้าของที่พักอาศัยนั้นมองว่าสภาพสังคม มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

กล่าวคือผู้คนให้ความสำคัญสภาพถิ่นที่อยู่อาศัยมากขึ้น มีการก่อสร้างบ้านเรือนเพิ่มเติมมากขึ้น ทำให้ผู้คนต่างมองว่าสิทธิในที่อยู่อาศัยไม่ได้มีเพียงแต่ต้องอยู่ข้างในตัวที่อยู่อาศัยเท่านั้น แต่ยังคงรวมถึงบริเวณ โดยรอบทรัพย์สิน ไม่ว่าจะเป็นพื้นดินหรือข้างบนพื้นดินด้วย หากจะตีความ เช่นเดิมอยู่ก็จะเป็นการตีความตามตัวอักษรที่เคร่งครัดและแคบเกินไป ทำให้ในบางกรณีผู้ครอบครองทรัพย์สินอาจไม่ได้รับความคุ้มครอง ดังนั้นศาลจึงตีความขยายความคุ้มครองการเข้าไปให้กว้างกว่าเดิม เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม และศาลของสาธารณรัฐอินเดียยังมีการตีความว่า “เข้าไป” หมายถึง การเข้าไปบางส่วนของร่างกาย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคม